ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 196 (1796)
АВГУСТЫН 19
ПЯТНИЦА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ (1-дэхи нюур).

Колхознигууд, механизаторнууд! Ургаса хуряалгые богони болзорто дүүргэхын тулада социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе! (1-дэхи нюур).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: **Р. Бимбаев.** — Комсомольско организациин түрүү үүргэ (2-дохи нюур).

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД (2-дохи нюур).

Н. Дорофеев.—Малай һубайралгые усадхаха (2-дохи нюур).

Хонидой тоо толгой олошоруулхын, нооһо ехээр хайшалдаг болохын түлөө тэмсэхэ (3-дахи нюур).

Н. Цыбенов. — Бато Чойбсоновой отарада (3-дахи нюур).

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай мэдээсэл (4-дэхи нюур).

Югославиин парламентска делегациин Сочидо ерээд байлга (4-дэхи нюур).

Индийскэ мэргэжэлтэдэй делегациин СССР-тэ ерээд байлга (4-дэхи нюур).

С. Климов.—Кяхтын аймагта (4-дэхи нюур).

Ханын газетэнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха

...ай республикын городууд бо... нютагуудта олон мянган ...газетэнүүд гарана. Промыш... предприятинууд, колхозууд, ...д, совхозууд, эмхи зургаа... ба һургуулинуудта гаргагдадаг ...газетэнүүдтэ олониитэ хүдэл..., колхознигууд болон алба... эдэбхитэйгээр хабаадалса...

...соотоо гарадаг, тэрээндэ олон ...корреспондентнүүдэй эдэбхи... хабаадалсадаг, дутуу дун... зоримгойгоор элирүүл... түрүү дүй дүршэлые шадама... ...бтэрүүлдэг ханын газетэ... партийна организацинуудай ...ахы туһалагшань байдаг.

...дынгөө коллективүүдэй ажа...да ехэ нүлөө үзүүлдэг, үүсхэл ...һайн ханын газетэнүүдые ...ерлэжэ болохо юм. Жэшээ ...Иволгын аймагай «Улаан ...» колхозой ханын газетые ...үзэе. Энэ газетэ колхозой ...ые эли тодоор, үнэн зүбөөр ...на, тиигэжэ колхознигуудта ...даатэй болонхой. «Тэдэнэй ...е дагагты» гэһэн гаршагтай... газетэ болбол социалистическэ ...өөнэй түрүүшүүл тухай, тэдэ... хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай ...лжэ хөөрэжэ үгэнэ. Тиихэ... хамта, газетэ болбол колхозни... хүдэлмэридэхи дутуу дуңда... ажалай журам эбдэгшэдые ...ар шүүмжэлнэ. «Колхозой һо...» гэһэн газетын таһаг соо ...ой байдалһаа һонин мэдээ... хэблэгдэжэ, уншагшадые ...уулна. Жэшээлхэдэ, Оронго ... дээрэхи тээрмын ба хаал... барилгын дүүргэгдэһэн тухай ... нэгэ номерто мэдээсэгдэнэ. ...хододоо гоё һайханаар шэ... ...эн гаргагдана. Колхознигууд ... хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр ...лсана, тиигэжэ тэрэниие ...тын, һонирхолтой ба нүлөө ... болгоно.

...ятын аймагай Хрущевой, Би... аймагай Кировэй, Зэдын ай... Маленковой нэрэмжэтэ кол...за, Түнхэнэй, Ново-Брянска ...үүдтэ, мүн бусадшье олон кол... ба МТС-үүдтэ удха һайнтай ...нүүд гаргагдана.

...-Удэ станциин вагонно депо... парторганизаци июнь һараһаа ... үдэр бүри гарадаг ханын ... эмхидхэжэ, үнэтэ үүсхэл гар... Газетын редколлеги эдэбхитэй ... рабкорнуудтай болоо, тэдэнэй ...ажаар депогой хүдэлмэридэ... асуудалнуудые оперативнаар ба ...р шүүмжэлнэ, техникые һай... ...шаглахын түлөө, ажалай бү... дээшэлүүлхын түлөө тэмсэ... ...эдбэриин түрүүшүүлэй хү... ...риин дүй дүршэлые шадама... ...эбтэрүүлнэ. Газетэдэ хэблэг... материалнууд удха һайнтай, ...олтой. Партийна организаци ...легидэ саг үргэлжэ туһална.

...үүсхэлыень городой хэдэ хэ... предприятинууд халан абаба. ... паровозно деподо, ПВЗ-гэй ... шудхалгын цехтэ, мяханай ...адай консервын заводто ...р газетэ үдэр бүхэндэ гара...

Энэ үүсхэлыень мүн хүдөөгэй партийна организацинууд халан абаха ёһотой. Колхоз, МТС бүхэн өөһэдынгөө үдэр бүриин ханын газетэ гаргаха дүүрэн арга боломжотой. Үдэр бүриин ханын газетэ эмхидхэлгэ хадаа коллективэйнгээ ажабайдалда һураггүй оперативнаар нүлөөлхэ арга боломжо парторганизацинуудта олгоно.

Тиихэтэй хамта, һүүлэй үедэ зарим партийна организацинууд ханын газетэдэ анхаралаа һулаар табидаг болобо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Партиин зарим айкомууд ба горкомууд, партийна эхин организацинууд ханын газетэнүүдые муугаар хүтэлбэрилнэ, ажахын ба культурна байгуулалтын шухалын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ тэдэнэй анхаралые хандуулнагүй, ханын хэблэлэй доодо хэмжээндэ байһан ябадалтай эбсэнэ. Яруунын, Тарбагатайн, Кударын, Прибайкальска аймагуудта, Улан-Удэ городой зарим предприятинууд болон эмхи зургаануудта ханын хэблэл орхигдошонхой шахуу. Олохон колхозууд ба МТС-үүдтэ ханын газетэнүүд һайндэрнүүдэй болоходо гаргагдана, коллективүүдэй ажабайдалай шухала асуудалнууд тэдээн дээрэ бэшэгдэнэгүй, олониитэ колхознигууд, механизаторнууд ба хүдэлмэришэд газетэдэ хабаадалсанагүй. Олохон колхозуудай үбһэ хуряалгын бригаданууд болон фермэнүүдтэ «Дайшалхы хуудаһанууд», «Молнинууд» гаргагданагүй.

Мүнөө ханын газетын урда ехэхэн зорилгонууд табигданхай. Тэрэ хадаа КПСС-эй ЦК-гэй январска ба июльскэ Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ ажалшадые эмхидхэн элсүүлхэ ёһотой. Промышленностиие хүгжөөлгын, техническэ дэбжэлтын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын, продукциин өөрынь үные химдаруулгын шухалын шухала асуудалнууд промышленна предприятинуудай ханын газетэнүүдэй гол анхаралда саг үргэлжэ байха зэргэтэй. Колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай ханын газетэнүүд мүнөө үедэ үбһэ хуряалгые, таряа болон кукуруза хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэ амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ колхознигууд, механизаторнуудые эмхидхэн элсүүлхэ эгээн шухала зорилготой. Советскэ эмхи зургаануудта гарадаг ханын газетэнүүд гүрэнэй аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулгада эдэбхитэйгээр туһалха уялгатай. Ханын газетэ болбол новаторнуудые эдэбхитэйгээр дэмжэхэ, тэдэнэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхын түлөө, арадай ажахыда бии байһан резервнүүд ба арга боломжонуудые түйсэд дүүрэнээр хэрэглэхын түлөө тэмсэхэ, тиихэтээ хамта хүдэлмэриин дутагдалнуудые зоримгойгоор элирүүлхэ уялгатай.

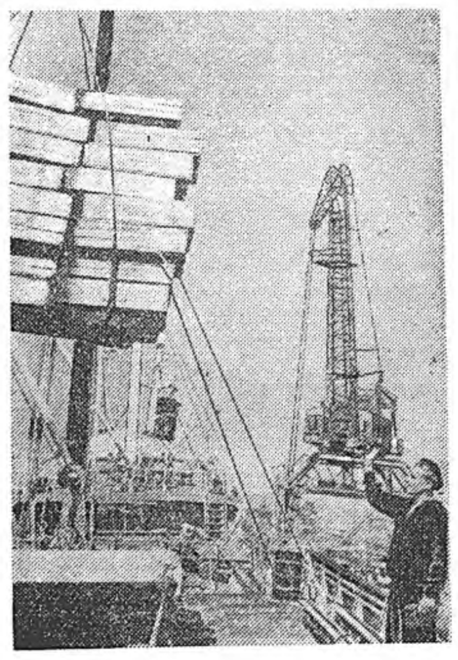
Партийна организацинууд ханын газетэнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэжэ байха уялгатай.

...овска областиин колхозууд ба совхозууд ...ра тушааха гүрэнэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ

Областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд түсэбһөө гадуур 10 миллион 900 мянган пүүд таряа гүрэндөө тушааха гэһэн уялга абаба

...овска областиин колхозни... МТС-үүд болон совхозуудай ...рилэгшэд, хүдөө ажахын ...тэд, ороохо таряа ба хүдөө... бусад продуктнуудые үй...гые ехэдхэхэ талаар КПСС-...гэй Пленумүүдэй шиидхэбэ...ые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын ...эмсэжэ, Советскэ Союзай ...истическэ партиин XX съез...химээр угтахын түлөө бэлэд... таряа тушааха (кукурузагүй...) гүрэнэй түсэб болзорһоо урид .... Гүрэндэ 36,9 миллион пүүд, ... шанартай таряан, тэрэ тоодо ...лион 800 мянган пүүд шэ... тушаагдаа. Гүрэндэ таряа ту... үргэлжэлһөөр. Харьковска ... социалистическэ полинуу...алшад өөһэдынгөө арга бо...е хараадаа абажа, түсэбһөө ...10 миллион 900 мянган пүүд ...гүрэндөө тушааха гэһэн уялга абаба. Областиин колхозууд болон совхозууд 44 миллион 800 мянган пүүд таряа гэхэ гү, али һайн ургасата 1952 ондо тушаагдаһан таряанһаа 2 миллион 700 мянган пүүд үлүү ехэ таряа гүрэндөө тушааха байна.

Областиин колхозууд болон совхозууд 1956 ондо үндэр ургаса абахын түлөө тэмсэжэ эрхим шанартай сортын үрэһөөр өөһэдыгөө хангажа, намарай культурануудай тарилгын хүрьһэ элдүүрилгэдэ ба намарай пар хахалалгада бэлэдхэжэ байна. Гэхэтэй хамта, областиин колхознигууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд малажал хүгжөөхэ түсэбөө дүүргэлгэдэ, тэрэнэй ашаг шэмые саашадань дээшэлүүлгэдэ ба малажалай продуктнуудые саг соонь гүрэндэ тушаалга хангалгада бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байна.

Приморсно хизаар. Владивостокско загаһа барилгын далайн портын коллектив табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө мүрысөөндэ ехэ амжалта туйлаа. Хоёрдохи кварталай түсэб 106,5 процент дүүргэгдэһэн байна. Ашаа тээлгэ, буулгалгын хүдэлмэриин өөрын үные химдаруулһанай ашаар түсэбһөө гадуур 46800 түхэриг арьбалагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Владивостокско загаһа барилгын далайн порт дээрэ. Ашаа тээгшэдэй бригадир А. А. Сафонов Камчаткаһаа асарагдаһан загаһа буулгалгые эмхидхэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Ленинэй орденто паровозовагонно заводой хүдэлмэрилэгшэдые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Хүдөө ажахыда түхеэрэлгэ бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Воложанин Иван Ивановичые — парокотельнэ цехын токарь.

Казакевич Григорий Архиповичые —парокотельнэ цехын слесарь.

Колмаков Игнатий Ефимовичые —котел бүтээлгын цехын котельщик.

Костицын Ефим Егоровичые — шэрэм шудхалгын цехын мастер.

Куприянов Арсентий Михайловичые—котел бүтээлгын цехын электрогагнууршан.

Пермяков Георгий Иннокентьевичые — парокотельнэ цехын слесарь.

Поветкина Анна Никитичнае — шэрэм шудхалгын цехын хэбшэн.

Трофимов Дмитрий Ивановичые —модельнэ цехын модельщик.

Хренова Анна Тимофеевнае — шэрэм шудхалгын цехын стерженщица.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан,

1955 оной августын 16.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Е. В. Матвеевые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Улан-Удын городской электростанцида 25 жэлэй туршада үни удаан саг соо һайнаар хүдэлмэрилһэнтэйнь дашарамдуулан, нүхэр **Матвеев** Евгений Васильевичые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан,

1955 оной августын 16.

Колхознигууд, механизаторнууд! Ургаса хуряалгые богони болзорто дүүргэхын тулада социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе!

Кукуруза хуряажа, силос дарана

ЗАИГРАЕВО, (Телефоноор абтаба). **Августын 15-да Кагановичын нэрэмжэтэ колхозойхид Курбын МТС-эй зоно соо эгээл түрүүлэн кукурузынгаа полинуудые сабшажа захалаа. Энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр эхилжэ, гансахан түрүүшын үдэр 25 гектарай ургаса хуряагдаба. Хойшонхи үдэрнүүдтэшье энэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдана.**

Энэ жэлдэ колхознигууд Курбын МТС-эй механизаторнуудтай хамтадаа оролдосотойгоор ажаллажа, кукурузын муу бэшэ ургаса ургуулаа. Кукурузын эшэнүүд метр хахад тухай үндэр болоо. Гектар бүриһөө 150—200 центнер силостэ оруулагдаха ногоон эшэ намаанууд хуряагдана. Силос һайн шанартайгаар дарагдана. Трактораар хүдэлгэгдэдэг 3 силосорезкэ тодхогдожо, силоснэ нүхэн, траншейнүүд түргэн дүүргэгдэнэ.

Ф. Перелыгин.

Үбһэ хуряалгаяа дүүргэжэ, таряа хуряалгада оробо

ТУРУНТАЕВО. **(Телефоноор абтаба).** Энэ жэлдэ Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид Итанцын МТС-эй механизаторнуудтай хамтадаа хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые агротехническэ һайн болзорнуудта, шанар һайнтайгаар үнгэргэжэ байна. Хабарай тарилга богонихон болзорто үнгэргэгдөөд, энэ зундаа силоснэ барилгын ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Тиигээд үбһэ хуряалгын эхилхэлээр колхознигууд болон механизаторнууд сабшалан дээрээ эмхитэйгээр гаража, ниитынгээ малда үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ захалаа һэн.

Үбһэ хуряалгын үедэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, тэжээл бэлэдхэлэй кампани түргэн темптэйгээр ябуулагдаа. Тиигэжэ мүнөө колхоз сабшалгаяа дүүргээд, һүүлшынгээ сабшалангуудай үбһэ тармажа, соможо байна. Мүнөө үбһэ бэлэдхэхэ түсэб 84 процент дүүргэгдээ.

Июль һарын хуушаар, августын эхеэр ургаса хуряалгада бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Тиигээд зарим полинуудай хадагдахаар болоходо таряа хуряалга захалба. Мүнөө эндэ 3-дахи үдэрөө намарай хара таряан хуряагдажа байна. Түрүүшын 28 гектар хуряагдаа. Бункерһаа гараһан таряае шэгнэхэдэ га бүриһөө 12—13 центнер ургаса хуряагдана.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ колхоз кукурузын эшэ намаануудаар силос даража захалаа. Энэ хүдэлмэри түрүүшын үдэрһөө үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна. Колхозой таряаһажалай 6 бригадануудай 3-һаань хамта 150-яад хүн силос дараха хүдэлмэридэ элсүүлэгдээ. Мүнөө түрүүшын 21 гектар кукурузын поли сабшагдажа, 120 тонно эрхим шанартай силос дарагдаад байна. Траншейн таһалга бүхэн 1 үдэрһөө үлүү бэшэ болзор соо дүүргэгдэнэ. Силос даралга дээрэ тракторна мотороор хүдэлгэгдэдэг 2 силосорезкэ табигдаа. Кукурузын сабшагдаһан эшэнүүдые ашаанай 3 автомашина, 12 мори тэргэ саг үргэлжэ зөөжэ байнхай.

Иигэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид үбэлжэлгын үедэ ниитынгээ малда элбэг хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын, таряагаа саг болзортонь хуряажа абахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

Г. Ильин.

Комбайнернуудай мүрысөөн

Энэ жэлэй ургаса хуряалтые богонихон болзорто үнгэргэхын түлөө Байкало-Кударын аймагай Кабанскын МТС-эй комбайнернуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. Мүнөө түрүүшын полинуудые түүбэрилэн хадажа захалха зуураа, зарим комбайнернууд энэ мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана. Жэшээлхэдэ, «Коммунар» маркын комбайн жолоододог А. И. Рябов үдэр соо нормын ёһоор 12 гектарай орондо 18 гектар таряа хуряажа байха уялга абаа. «Сталинец-6» комбайн жолоододог В. Д. Корняшов үдэр бүри 30 гектарай таряа хадажа, сезон соо 450 гектарай ургаса хуряаха уялга абаа.

Комбайнернуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ үдэр ерэхэ бүри шэнэ шэнэ хүнүүд оролсоно. Мүрысөөндэ хабаадалсаһан комбайнернууд бүхэн дээшэлүүлэгдэһэн ехэхэн уялгануудые абана.

И. Григорьев.

Механизмууд түрүүшын үдэрһөө һаатана

Тарбагатайн аймагта таряа хуряажа захалһаар хэды хоножо байна. Зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, «Путь Ленина», «Гигант», Калининай нэрэмжэтэ колхозууд 5—6-дахи үдэрөө таряа хадажа байнхай. Гэбэшье, аймагай МТС-үүд таряа хуряалгада хэрэглэгдэхэ механизмуудаа шанар муутайгаар заһабарилаа. Энэ ушарһаа мүнөө комбайнууд болон бусад машинанууд эбдэрцэ, зогсоно. Жэшээлхэдэ, «Искра» колхоздо Ехэ-Кударын МТС-һээ ерэһэн жатканууд эбдэрхэй байшоо. Мүн тэрэшэлэн Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо эльгээгдэһэн виндроуэрнүүд, морин жатканууд муугаар заһабарилагдаһан дээрэһээ хүдэлгэжэ захалхатай хамта эбдэрээ.

Тарбагатайн МТС-эй комбайнова олохон агрегадуул түрүүшын үдэрһөө эбдэржэ, зогсожо байна. «Гигант» колхоздо августын 13-һаа эхилжэ хоёр комбайн таряа хадажа захалһан аад, газар хорооногүй. Нэгэ комбайниинь — нүхэр Малых гэгшын жолоододог «Сталинец-6» маркын комбайн хэдэн хоног соо миин байба. Яахадааб гэхэдэ, энэ комбайнай хедерэйнь полотно хүсэд тааруулагдаагүй, хазагай зандань орхигдошоһон байгаа. Мүн нүгөө «Коммунар» комбайниншье хүдэлжэ эхилһэнһээн хойшо үдэр дүүрэн ябангүй, һаатана.

Эдэ комбайнуудай һаатажа байхада мүнөө колхозой 1500-гаад гектар хабарай орооһото культуранууд хадагдаха болошоод, хүлеэжэ байнхай. Хэрбээ саашадаа тус колхоздо хуряалгын хүдэлмэри иимэ темптэйгээр ябажа байха болоо һаа, нилээд ехэ таряан айража, гээлтэ хоролтодо орохонь.

Энэ колхоздо эльгээгдэхэ ёһотой үшөө хоёр комбайн МТС-эйнгээ хашаа соо хэбтэжэ байһаар. Тэдэ комбайнуудаа эльгээгыт гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хэдэн дахин хандабашье, МТС-эй директор нүхэр Тантлевский «заһагдажа дүүрэхэлээрнь» эльгээхэбди гэжэ харюусаад, һанаа амар һуудаг заншалтай.

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон механизаторнууд энэ жэлэй ургаса хуряалгые богонихон болзорто, шанар һайнтайгаар дүүргэхээр эрид шиидэнхэй. Гэбэшье, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд механизаторнуудта хүсэд һайн туһаламжа үзүүлнэгүй. Жэшээлхэдэ, «Гигант» колхоздо нүхэр Малых гэгшын комбайнайнгаа хедерые тааруулжа ядаад байхада Тарбагатайн МТС-эй инженерно-техническэ мэргэжэлтэд ерэһэн аад, ямаршье туһаламжа үзүүлэнгүйгөөр бусашоо.

Е. Петрова.

Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз таряагаа хуряажа захалаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагша Дашинима Будаевай хүтэлбэрилдэг комбайнова агрегадайхид таряа хадажа ябана.

Л. Хайдуровай фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Комсомольско организациин түрүү үүргэ

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организаци (секретаринь нүхэр Цыремпилун) тиимэшье томо бэшэ, бүхыдөө 20-оод гэшүүдтэй юм. Тиигэбэшье, артелиингээ ажахые саашадань хүгжөөн дэбжээхэ хэрэгтэ колхозныгуудые, илангаяа колхозой залуушуулые элсүүлжэ, партийна организаци ба правленидээ ехэхэн туһаламжа хүргэнэ.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын үедэ эндэхи комсомолецууд 2—3 үдэрэй турша соо 50 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэһэн байна.

Удаань үбһэ хуряалгын эхилхэтэй хамта комсомолецууд үбһэ хуряалгада эршэмтэйгээр оролсоо һэн. Комсомольско организациин секретарь нүхэр Цыремпилун үүсхэл гаргажа, 18 комсомолецууд болон залуушуулһаа бүридэһэн тусхай звено эмхидхэжэ, 148 гектар сабшалангай эгээн хүндэ бэрхэ газар, гол намаг соо заалгажа абаһан юм. Ниитынгээ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудалаар зарлагдаһан колхозой хамтын суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, нүхэр Цыремпилун иигэжэ мэдүүлээ һэн:

—Колхозой правлени тэжээл бэлэдхэлгые һарын турша соо дүүргэхээр хараалһан байна. Теэд бидэ, комсомольско-залуушуулай звеногойхид даажа абаһан участогайнгаа үбһые энэ болзорһоо холо урид хуряажа дүүргэхэбди... Тиигээд, манай жэшээгээр хүдэлмэрилхыень нүхэр Дарбалаевай звеногойхидые мүрысөөндэ урипабди,—гэжэ звеногойнгоо үмэнэһөө тэрэ хэлэһэн байгаа.

Комсомольско хүтэлбэрилэгшын үгэ хэрэг хоёр алгасаагүй. Бүри августын 5-да нүхэр Цыремпилунэй звено даажа абаһан сабшалангаа хуряажа дууһаад, мүрысэһэн звенодоо туһалхаяа ерэһэн байха юм. 18 комсомолецууд болон залуушуул 20-оод үдэрэй турша соо 150 гектар үбһэ гараараа сабшажа, 1000 гаран центнер үбһэ эрхим һайн шанартайгаар хуряажа абаба. Залуушуулай шэн зоригто ажалые колхозой правлени парторганизаци хоёр үндэрөөр сэгнэжэ, һаяхан тус звенодо дамжуулгын Улаан туг барюулба. Элэнэрэй хэһэн ажалые үнэхөөрөө эдэбхитэй ажал гэхэдэ алдуу болохогүй. Үбһэ сабшалгаһаа захалаад тармалга, бухал табилга, шэрэлгэ болон сомоо сомолго хүрэтэрөө бүхы хүдэлмэринь имагтал хүнэй хүсөөр, машина болон мориной хүсые хэрэглэнгүйгөөр хэгдэһэн байна. Ушар юуб гэхэдэ, эндэхи бүхы сабшалангынь хүнэй үбдэгтэ тулама уһан намаг соо юм.

Тус звено ямар аргаар иимэ үндэр бүтээсэ туйлааб гэхэдэ, комсомолецуудые, колхозой залуушуулые зоригжуулһан эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри эндэ үргэнөөр ябуулагдаа. Колхозой парторганизаци (секретаринь нүхэр Ошоров) комсомольско организацида туһалжа, хүдэлмэриин дүй дүршэл һайнтай коммунист нүхэр Прушеновые энэ звенодо агитатораар эльгээһэн байна. Тиихэдэ нүхэр Цыремпилун өөрөө ойлгууламжын ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри звено соогоо саг үргэлжэ ябуулжа байдаг.

— Манай комсомольско-залуушуулай звеногойхид эршэтэй һайнаар ажаллаха зуураа сүлөөтэй сагаа хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэнэ,— гэжэ эндэхи колхозныгууд хөөрэлдэнэ. Үдын забһарлалгын үедэ ураниһайханай самодеятельностиин кружогой заняти боложо байдаг, үгышье һаа, үдэшэ ажалай һүүлээр — комсомольско суглаан боложо, тэндэ комсомольско ажабайдалай элдэб шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Эндэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Мүрысөөнэй дүн үдэр бүри показателиин доскада бэшэгдэжэ, звеногой зүблөөн дээрэ хирэ хирэ болоод лэ хэлсэгдэжэ байдаг. Үбһэ хуряалга дээрэ Ханда Бадмаева, Бата Хабарков, Дымбрын Будаев, Мария Хунтухеева, Зоя Олзоева, Владимир Сагалиев гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлдэг байна.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз һаяын үдэрнүүдтэ орооһото культурануудай хуряалгые захалба. Энэ шухала кампанидашье эндэхи комсомольско организаци мүн лэ түрүү үүргэтэй байхань дамжаггүй.

Р. Бимбаев.

Түнхэнэй аймаг.

Агитаторнуудай кустовой семинар

КПСС-эй Кударын айкомой пропаганда ба агитациин таһаг партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй дүнгүүд тухай асуудалаар колхозууд болон МТС-үүдэй партийна организациин агитаторнуудай кустовой семинарнуудые һаяхан үнгэргэбэ. Тус семинарнуудта хамта дээрээ 70 гаран агитатор хабаадалсаба. Пленумэй дүнгүүд тухай тус айкомой Ехэ-Кударын МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Балдуев, Хамнигадайн МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Серебренников гэгшэдэй элидхэлнүүдһээ гадна, МТС-үүдэй мэргэжэлтэдэй элидхэлнүүд шагнагдаба.

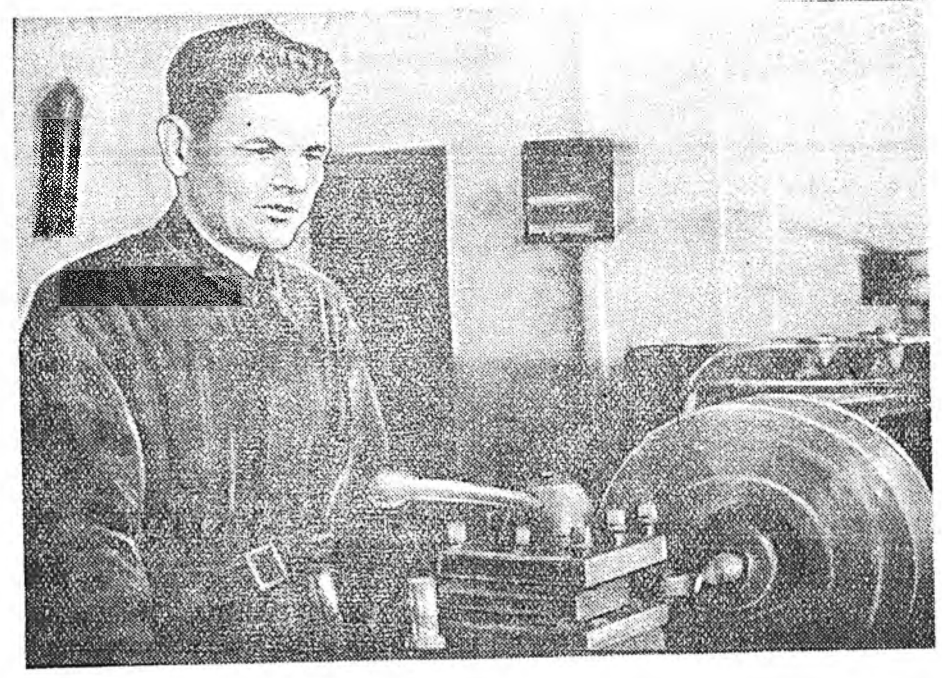
Гадна, тус семинарнууд дээрэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ тухай хөөрэлдөөнүүд болобо. Жэшээлбэл, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой кукуруза ургуулгын звеногой звеньевод нүхэр Пепеляев, Хамнигадайн МТС-эй агроном нүхэр Березовская гэгшэд Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ дээрэ хаража ерэһэн һонинууд тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ үгэбэ.

Мүн тэрэшэлэн партийна организацинуудай ябуулжа байһан агитационно-ниитын хүдэлмэриин болон агитаторнуудай өөһэдынь хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэлдөөн үнгэргэгдөө. Олон агитаторнууд агитационно хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэбэ.

С. Таханов.

Табанжэлэй түрүүшүүл

Токарь Виктор Ананьевич Угольков

Виктор Ананьевич Угольков Бурят-Монголой хэлхеэ-холбооной управлениин автотранспортна конторын гаражда ажаллажа эхилһээр 17 жэл болоо. Нүхэр Угольков иимэ олон жэл ажаллажа, нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоһон байна.

—КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ орон доторнай хаа хаанагүй социалистическэ мүрысөөнэй дэлгэржэ байһан мүнөө үедэ манай гаражай коллектив мүрысөөндэ оролсоод, муу бэшэ үрэ дүн туйлажа байна,— гэжэ нүхэр Угольков хөөрэнэ.

Коллективэй эрхим токарь нүхэр Угольков мүн лэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, нэрэтэй солотойгоор тэрэнээ дүүргэжэ байна. Виктор Ананьевич үдэр бүриингөө нормые 180—200 процент дүүргэнэ.

—Ажалдаа хайшан гээд иимэ амжалта туйланабта гэһэн асуудалда нүхэр Угольков иигэжэ харюусаба:

—Хүдэлмэриингөө үдэрэй турша соо нэгэшье минута гээхэгүй гэжэ оролдодогби. Халаанайнгаа урда тээ хүдэлмэриин үедэ хэрэгтэй болохо зэр зэмсэгүүдээ бултыень бэлэдхэдэг байнаб.

Автомобильнуудые яаралтайгаар заһаха хэрэг үсөөн бэшэ гарадаг юм. Энэ үедэ станочнигууд элдэб зүйлэй даалгабари дүүргэхэ баатай болодог. Иимэ даалгабаринуудые имагтал дүй дүршэлтэй болоһон мэргэжэлтэд дүүргэжэ шададаг. Нүхэр Угольков токариин ехэ мэргэжэлтэй болоһон туладаа иимэ орёо даалгабаринуудые саг соонь, түргөөр дүүргэжэ шададаг юм. Виктор Ананьевич 6-дахи разрядай токарь болобошье, мэргэжэлээ дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ оролдоно.

—Манайда иимэ ушар гарадаг,— гэжэ нүхэр Угольков хөөрэнэ.—Автомашинын рейсдэ гарахаяа байхада механик ямар нэгэн эбдэрхэй часть обёрдог юм. Тиихэдэнь бидэнэр тэдэ частьнуудыень саг соонь, яаралтайгаар хэхэ баатай болодогбди. Иимэ частьнуудые хэрбээ бидэнэрэй саг соонь хээгүй һаа, городууд болон аймагуудай ажалшадта почто абаашаха график таһалдадаг байна. Энээниие манай хүдэлмэришэд һайн мэдэдэг.

Виктор Ананьевич эдэбхитэй уралан нарижуулагша юм.

— Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, үйлэдбэрилэгдэдэг детальнуудай шанарые һайжаруулхын тула уралан нарижуулгын дурадхалнуудые саг үргэлжэ оруулдагби, —гэжэ нүхэр Угольков хөөрөөгөө үргэлжэлнэ.

Нүхэр Угольковой оруулһан үнэтэ дурадхалнууд слесарьнүүдэй ажалай бүтээсые 8—4 дахин хүнгэдхэһэн байна. Хэлхеэ-холбооной автотранспортын конторын гаражай эрхим токарь нүхэр В. Угольков иигэжэ ажалай эрхим жэшээ харуулна.

М. Власьевский.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь В. А. Угольков ажаллажа байна

В. Муллерай фото.

Шэнэ гэрнүүд баригдана

Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд жэл ерэхэ бүри баян дэлгэр ажаһуудалтай боложо байна. Тэдэнэй байра байдалынь һайжарна.

1955 оной гараһанһаа хойшо энэ колхоздо 18 шэнэ байрын гэрнүүд баригдаа. Мүн олон колхозой гэшүүдэй гэрнүүд шэнээр заһабарилагдаһан байна.

Р. Мункуев.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Клуб болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха

Ажалшадай дунда культурно-хүмүүжүүлгын ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха гээшэ ажахын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэ түргэдхэдэг байна. Энээниие мэдэжэ байжа Баргажанай аймагай культурын зургаанууд даалгабарита ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандана.

Жэшээнь, Ехэ-Уро (Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз) тосхоной хүдөөгэй клубта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй. Ядахадаа энэ клубта шэнэ плакадууд, лозунгнууд, скамейкэнүүдшье үгы. Һүүлэй үедэ эндэ кино харуулдаг боложо байһан аад, мүнөө болюулагдашоо. Тиигээдшье, тус клуб мүнөө болотор заһагданагүй. Уро-Читканай сомсовет энэ клубые һэльбэн заһабарилха, ажал хүдэлмэрииень һайжаруулха хэмжээ абанагүй.

Гадна, үнгэрэгшэ хабар аймагай культурын таһагай нүхэр Малыгиние Читканай библиотекын даагшаар эльгээхэдэнь, Уро-Читканска сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Белокопытов тэрээндэ ямаршье туһаламжа үзүүлээгүй. Сомоной Соведһээ нүхэр Малыгинай туһаламжа эрижэ, библиотекын ажал хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээ абаха ёһотойт гэхэдэнь, нүхэр Белокопытов иигэжэ харюусаһа[н]:

— Би энэ нютагай зах[ирагша] гээшэб, тиимэһээ минии [...] оролсохо һэдэлгэ бү гаргаг[...]

Иигэжэ хэлэһэнэйнгээ [...] нүхэр Белокопытов Ма[...] һөөргэнь эльгээжэрхиһэн юм[...]

Мүн Читканай, Уланай к[...] мүн лэ мүртэй хүдэлмэри [...]гүй.

Уланай хүдөөгэй библ[...] даагша нүхэр Н. Раднаев [...] хозой түрүүлэгшын орлогшо[...] тийна эхин организациин с[...] юм. Тиимэ туладаа Н. Радн[...] лиотекын хүдэлмэри һайтар [...] аргаһьгүй, сүлөөгүйшье [...]

Хэрбээ аймагай культуры[...] гай, сомоной Соведүүдэй хүт[...] лэгшэдэй ба бусад эдэбхитэ[...] дөөгэй культурна зургаану[...] дэлмэриие һайжаруулха зор[...] бяад, хүдөөгэй клубуудай, [...] текэнүүдэй, уншалгын [...] дай хүдэлмэриин дутагда[...] усадхалаг, үдэрһөө үдэртэ [...] һанамжаяа хэлэдэг байгаа [...] хүдөөгэй ажалшадай ку[...] эрилтэ һайтар хангагдаха б[...]

Эдэ клубуудай ба библиоте[...] туу дундануудые һаяын [...] усадхахаар болоо.

М. Бай[...]

Колхозныгуудта мүнгэн аванс үгэлгы гуримшуулха

Малажалые хүгжөөлгэдэ, хүдөө ажахын культурануудай ургасые бүри дээшэлүүлгэдэ колхозныгуудые материальна талаарнь урмашуулха зорилгоор һүүлэй үедэ колхозныгуудта аванс үгэлгын шэнэ гурим тогтоогдоһон байна. Энэ шэнэ гуримые хаа хаанагүй бэелүүлгэ колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ, колхозныгуудай ажана тэниглэн байдалые бүри һайжаруулха хэрэгтэ ехэхэн удхашанартай юм.

Жэшээлхэдэ, Байкало-Кударын аймагай Кабанскын МТС-эй харьяата зарим колхозуудта малажалһаа гараһан олзо доходһоо колхозныгуудта аванс саг соонь хубаагдадаг болоо. Красноярска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдтэ энэ жэлэй түрүүшын хах[...] 132.200 түхэригэй мүнгэн ава[нс ...]һэн байна.

Гэхэ зуура, тус МТС-эй [...] хүдөө ажахын бусад артел[...] гэшүүдтэ саг соогоо аванс үг[...] Калининай, XVIII партсъезды[н ...]бышевай нэрэмжэтэ колх[...] правленинүүд колхозныгуудта [...] үгэхэ гуримые сахинагүй, ха[...] дэб саарһан захиралтаар ма[...] да хүдэлөөшьегүй колхозн[...] мүнгэ үгэдэг байна.

Колхозныгуудта саг соонь [...] мүнгөөр, мүн хүдөө ажахы[н ...]дуктнуудаар үгэхэ гуримые [...]наар сахиха шухала.

А. Иевский, Ка[...] МТС-эй ахалагша инс[...] бу[...]

Нүүдэл наймаа эмхидхэнэгүй

Торийн аймагай Бургалтайн сельпо арад зониие эд бараагаар хүсэд хангананагүй. Энэ сельпо үбһэ болон таряа хуряалгын үедэ колхозныгуудые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хангахын тула оролдолго гарганагүй.

Илангаяа «Заветы Ильича» колхоздо сельпогой нүүдэл наймаан асаргаданагүй. Мүнөө үбһэшэд булюу, хажуур, алха, дүшэ, мүн сахар, тамхин гэхэ мэтын зүйлнүүдые ехээр хэрэглэнэ. Мүн колхозой кукуруза ургуулха звенонуудта бүхэли зундаа шахуу нэгэшье наймаан абаашагдабагүй. Тэрэшэлэн Копчеранка гэжэ газарта байһан ларёгто колхо[...]дай хэрэглэхэ эд бараан хо[...]

Гэхэтэй хамта Торийн ай[...] союз колхозуудтаа нүүдэл [...] эмхидхэхын орондо хэрэгтэй[...]нуудаа зэргэлжэ һуугаа Зэд[...]магай центртэ, Петропав[...] абаашажа наймаална.

Бургалтайн сельпогой түрү[...] нүхэр Ленхоев энэ ушарые х[...] абажа, колхозныгууд болон [...]заторнуудта хэрэглэгдэхэ эд [...] элбэгээр абаашажа худалда[...]лохо бэзэ гэжэ найдагдана.

А. Цыбик[...]

Малай һубайралгые усадхаха

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын тулада зохихо хэмжээнүүдые абаһанай ашаар республикын колхозууд ажахын энэ жэлэй 10 һара соо һү, ноохо, мяха ехээр абадаг болохын түлөө тэмсэлдээ зарим тэды амжалта туйлаа. Жэшээнь, нёдондо энэ үеынхидэ орходоо колхозуудта үнеэн бүриһөө 164 литр һүн, хонин бүриһөө 430 грамм нооһон ехээр абтаа. Энээнэй ашаар һү һаалга 58 процентээр, нооһо хайшалалга 22 процентээр ехэ болоо. Гэхэтэй хамта арад зоной эрилтэ эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие түүхэй эдээр хүсэд хангахын тулада малажалые улам хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ шухала.

Малажалые, түбхын түрүүндэ ниитын малажалые түргэнөөр хүгжөөн дэбжээхэ гээшэ хүдөө ажахыдахи хойшолуулагдашагүй тон шухала зорилго мүн гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум тэмдэглээ. Ойрын жэлнүүдтэ малажалай продуктнуудые абалга хоёр—хоёр хахад дахин ехэдхэхэ зорилго Пленум табяа. Энээниие шиидхэхын тулада малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, малай гарзалха, һубайрха ябадалые усадхаха хэрэгтэй.

Малай һубайралга хадаа мал үсхэбэрилгэдэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ айхабтар ехэ һаад тойбо татадаг байна. Республикын колхозууд жэл бүхэндэ малаа һубайруулһанай гэмээр 30—40 процент түл дутуу абадаг. Эгээл иимэһээ һү, мяха, нооһон болон бусад продуктнууд дутуугаар абтана. Малай һубайралгатай тэмсэхэ гээшэ малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй, МТС-үүдэй мэргэжэлтэдэй, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй тон шухала зорилго мүн болоно. Тиимэһээ тэдэнэр энэ дутагдалые усадхаха ёһотой.

Үнеэдэй һубайрдаг гол шалтагаан юуб гэхэдэ, олон колхозуудта һайн үүлтэрэй буханууд үсөөдэнэ, гадна орооной кампани тон хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Малажалай хүдэлмэрилэгшэд, зооветеринарна мэргэжэлтэдтэй хамта энэ хүдэлмэриие ёһотоор лэ эмхидхээ һаань, үнеэд һубайрдаггүй байна. Жэшээнь, Курумканай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозые хараад үзэе. 1954 он болотор колхозой правлени, фермэнүүдые даагшанаршье, зооветеринарна мэргэжэлтэдшье, орооной кампаниие һайнаар эмхидхэхын түлөө ехэ оролдолго гаргангүй зүндэнь орхидог байгаа. Энээнэй гэмээр 1954 ондо 180 үнеэдһээ оройдоо 120 тугал абаһан байгаа. Энээнһээ хойшо тус колхоздо үнеэдэй һубайралгые усадхахын тулада зохихо хэмжээнүүд абтаһан байгаа. Жэшээнь, түрэхэ бүхы үнеэдэй тоо, тэрэшэлэн һубайрһан үнеэдэй тоо тодорхойлогдоһон, бухануудые һайнаар эдеэлүүлжэ, орооной кампанида бэлэдхэһэн байна. Энээнэй ашаар бүхы үнеэд ороондо оруулагдаһан байгаа. Тиигэжэ тус колхоз 240 үнеэдһээ 212 тугал абаа, үшөө 8 тугал абтаха. Иигээд байхадаа 100 үнеэдһээ 91 тугал абтаа. Энэ жэлдэ тус колхоз 100 үнеэн бүриһөө бүри олон тугал абаа. Байгша оной августын 1-нэй мэдээгээр колхоз үнеэн бүриһөө 845 литр һү һаагаа, гүрэндэ 260 центнер һү тушааха аад, 275 центнер тушаагаа, 510 центнер һү гүрэндэ худалдаа, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө түлбэреэ дүүргээ. Мүнөө энэ колхоздо 212 үнеэдэй 190-ниинь, 70 гунжадай 60-ниинь ороондо оруулагданхай. Хони үсхэбэрилгээр тус колхоз һайн амжалта туйлаа. Жэл бүри эндэ хонидые искусственнаар ороондо оруулдаг хоёр пункт хүдэлдэг, сентябрь соо хонидоо үрэжүүлдэг байна. Энэ жэлдэ 1248 хурьга абаа, хабар эртэ хонидоо түрүүлһэнэй ашаар хурьгадыень гарзалуулаагүй шахуу. Энэ жэлдэ тус колхоз хонин бүриһөө 2 килограмм нооһо хайшалха түсэбтэй аад, 2,2 килограмм хайшалаа. Тиигэжэ нооһо хайшалалга 16 процентээр ехэ болоо, тэрэ тоодо нарин нооһон хоёр дахин ехээр абтаа. Гүрэндэ нооһо тушааха, худалдаха, натура түлбэри оруулха түсэбөө мүнөө жэлдэ колхоз бүримүһэн дүүргээ. Республикын бусадшье колхозуудта иимэ жэшээнүүд олон. Гэхэтэй хамта, эмэ малые ороондо оруулха хүдэлмэри юрэнхыдөө муу гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Илангаяа Ахын, Кяхтын, Закаменай, Зэдын аймагуудай колхозуудта үнеэдэй һубайралга ехэ, 100 үнеэдһээ 50—55 процентһээ дээшэ түл абтадаггүй. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, орооной кампани муугаар эмхидхэгдэнэ, һайн үүлтэрэй бухануудые үсөөн байна. Жэшээнь, Торийн аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз оройдоо 16 бухатай, тиигээд ороондо оруулагдаха үнеэдэйн тоо мянгаад шахуу болоно. Иимэ үсөөн бухатай мүртөө энэ колхоз үнеэдээ искусственнаар ороондо оруулдаггүй, харин минии үнеэдээ зайлада табидаг байна. Энээнэй гэмээр олон үнеэдынь жэл бүри һубайрдаг, мүнөөшье эндэ үнеэдээ бултыень ороондо оруулхын түлөө зохихо хэмжээн абтанагүй. Колхоздо эхэ малай тоо бүридхэл хэгдэдэггүй, үнеэдэй ороондо ороһониинь, түрэһэниинь тусгаар дэбтэртэ бэшэгдэдэггүй, һүнэй тоо бүридхэл муугаар хэгдэдэг, үнеэдэй олоор һубайруулһанай түлөө һаалишад харюусалгада хабаадуулагдадаггүй байна.

Мүн энэ колхоздо хонидые ороондо оруулха хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй. Июлиин дүүрэтэр шахуу хурьгадын эхэһээ һалгаагдаагүй байгаа. Саг соогоо хурьгадһаань таһалагдаагүй, бэлшээриин үедэ таргалаагүй хонидой олонхинь һубайрхаяа һанадаг гээшэ. Орооной кампаниие үнгэргэхэ хэрэгтэ иимэ ехэ дутагдалнуудай тохёолдоод байхадань колхозой хүтэлбэрилэгшэдшье, МТС-эй мэргэжэлтэдшье һанаагаа зобоногүй. Торийн МТС-эй главна зоотехник нүхэр Бальчугов, главна ветеринарна врач нүхэр Попков гэгшэд энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандана. Энэ МТС-эй дурсагдагша мэргэжэлтэд болон колхозуудта хүдэлмэрилжэ байһан зооветеринарна мэргэжэлтэд МТС-эйнгээ колхозуудта ниитын малай тоо толгойе бүридхэхэһөө бэшэ юушье хэнэгүй. КПСС-эй айком, аймгүйсэдком, МТС-эй дирекци зооветеринарна мэргэжэлтэдэй хүдэлмэриие шалганагүй, зоотехническэ хүдэлмэриин түлөө, колхозуудай малажалай түлөө тэдэнһээ эрилтэ хэнэгүй. Республикын бусадшье аймагуудта иимэ баримта үзэгдэнэ. Жэшээнь, Кяхтын аймагай Погранична МТС-эй главна зоотехник нүхэр Артамонов өөрынгөө хэрэг һайн мэдэдэг, дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэ байһан аад, һүүлэй үедэ малажалай асуудалаар ехэ хүдэлмэри ябуулхаяа болинхой. Хэрбээ нүхэр Артамоновой малажал хүгжөөлгын асуудалые гүнзэгыгөөр хаража үзэдэг һаань, орооной кампаниин түлэг дундаа ябуулагдажа байхадань Калининай нэрэмжэтэ колхозой Харанхой гэжэ газарта 300 шахуу үнеэдтэ ганса буха байхагүй һэн. Энэ хадаа имагтал харюусалгагүй хүдэлмэриин хойшолоон гээшэ.

Мүнөө хонидые ороондо оруулха харюусалгатай саг ерэбэ. Республикын малажал ехэтэй аймагуудай МТС-үүдэй главна мэргэжэлтэдэй, колхозуудай зоотехнигүүдэй болон республикын научна хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар Юрөөгэй туршалгын станциин дэргэдэ болоһон научно-үйлэдбэриин конференци хони үсхэбэрилгын гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ зуураа хони олоор үсхэбэрилдэг колхозуудта август, сентябрь һаранууд соо бүхы эхэ хонидой 50 процентые ороондо оруулха гэжэ дурадхаа. Үбэл, хабар эртэ хонидые хурьгалуулхада хурьганай гарзалалга ехээр хороогдодог гэжэ энэ жэлэй дүй дүршэл харуулаа. Гадна, эртэ гараһан хурьгадые июнь һара соо эхэһээнь һалгаажа, эхэнүүдыень бэлшээн таргалуулхада һайн.

Хонидой һубайралга усадхахын тулада искусственнаар ороондо оруулдаг арга үргэнөөр хэрэглэхэ, колхоз бүхэндэ иимэ пунктнуудые хүрэхэ хэмжээтэйгээр бэлэдхэхэ шухала. Тиихэдэ энэ хүдэлмэриие һара, һара хахадһаа саашан унжагайруулжа болохогүй. Хусануудые хониндо табидаг ябадалые огтолон хорихо. Гэбэшье, Закаменай, Занграйн, Торийн, Мухаршэбэрэй болон бусад аймагуудай олон колхозуудта хусануудые хонидто табижа үрэжүүлдэг арга энэшье жэлдэ хэрэглэгдэжэ байна. Партиин эндэхи айкомууд, аймгүйсэдкомууд, МТС-үүдэй дирекцинүүд хони үсхэбэрилгын энэ хуушан аргые хэрэглэхыень хорихо ёһотой. Мүнөө һара хахадай турша соо һубай үнеэдые тодорхойлжо, ороондо оруулха хэмжээ колхозуудай правленинү[үд ...]ха ёһотой.

Орооной кампаниие эмхит[эйгээр ...]наар үнгэргэжэ, эхэ мал бү[риһөө] түл абахын түлөө тэмсэхэтэе[...] ниитын бүхы малые үбһэ тэж[ээлээр] хүсэд хангахын түлөө ехэ ху[...]ри ябуулагдаха зэргэтэй. Мү[...]һэ хуряалга түлэг дундаа я[буулаг]дажа байна. Саашадаа мал[ай] толгойе түргэнөөр олошоруул[ха,] ашаг шэмыень дээшэлүүлхын[...]да колхозууд болон машинн[о-трак]торна станцинууд үбһэ тэжэ[эл бэлэд]хэ хэмжээтэйгээр бэлэдхэжэ[...] ёһотой. Мүнөө ургаса хуряал[гын хү]дэлмэри эхилбэ. Мүн [...] заар силос дараха [...]ри эхилжэ байна. Таря[...] куруза хуряалгатай хамта [...] хүдэлмэри һуладхагдаха [...] Тиимэһээ партийна, советск[э ...]нууд, колхозууд болон МТС-[...] бүхы хүдэлмэринүүдые зохи[...] бултыень һайнаар ябуулха [...] Мүн энээнтэй хамта малай [...]нуудые бариха, хуушануудые [за]һабарилха хүдэлмэри хэгдэхэ[...]тэй. Эхэ малһаа тобир һа[...] абахын тулада бүхы эхэ мал[...] һайн байрада байлгаха хэрэг[...]жэ зоотехническэ наука заад[аг ...]на. Колхоз бүхэн эхэ мал[...] бултыень типовой һайн байра[...]гахын түлөө зохихо хэмжээ[...] ёһотой. Эдэ бүхы хүдэлмэри[...] бултыень һайнаар хэжэ дүүрг[...]даа ниитын малай тоо толго[йе тү]гэнөөр олошоруулха, ашаг ш[...] эрид дээшэлүүлжэ шадаха, т[...] КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэ[й ...] габариие амжалтатайгаар д[...] байнабди.

Н. Дороф[...]

КПСС-эй обкомой [...] ажахын таһагые да[...] ор[...]

...ОНИДОЙ ТОО ТОЛГОЙ ОЛОШОРУУЛХЫН, НООҺО ...ЕХЭЭР ХАЙШАЛДАГ БОЛОХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭХЭ

Хонидые үбэл, хабар эртэ хурьгалуулдаг аргын һайн байһаниие хараадаа абажа, республикын хони олонтой колхозууд эхэ хонидойнгоо 50 процентые август, сентябрь соо искусственнаар үрэжүүлхэ юм. Мүнөө үедэ энэ шухала хүдэлмэриие хаа хаанагүй һайнаар эмхидхэхэ шухала.

☆ ☆

Хонидто һайн байра хэрэгтэй

...ын аймагта, илангаяа ма...хи Дунда Бүхэн нютагта, ...ор үсхэбэрилхэдэ ехэ таатай ...байна. Тэндэ үргэн ехэ бэл...н газар бии, уһан элбэг. Иимэ ...лоижотой байбашье, манай ...хони, илангаяа нарин, нариб...отой хонидые олошоруулха ...урда жэлнүүдтэ биратай хү...хэдэггүй байгаа һэн.

...доторoo малажалай про...дые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ ...суудал зүбшэн хэлсэһэн пар...-гэй январска Пленумэй ...рнин эрилтын ёһоор, манай ...й малшад хонидойнгоо тоо ...олошоруулха, тэрэнэй үүл... һайжаруулха хүдэлмэри ...а байна.

...жалай продуктнуудые үйлэд...е хараалһан табанжэлэй тү...онай табиһан юм. Энэ тү...ёһоор 1955 ондо 2250 толгой ...болохо һэмди. Тэрэ түсэбөө ...мүнөө дүүргээбди.

...й колхоздо хонидой тоо тол...шорно, хонин бүриһөө нооһон ...хайшалагдадаг болоно. Жэ...дэ, нёдондо бүхы колхоз до...хин бүриһөө 1,8 килограмм ...хайшалагдаа һэн. Тиихэдэ ...жэлдэ 2,8 килограмм нооһо ...лаабди. Хэрбээ үнгэрэгшэ ...гүрэндэ 2847 килограмм ноо...һан байгаа һаа, мүнөө жэл... 4246 килограмм тушаагаа.

...соймнай бүхы хонид дүрбэн ...байрлана. Отара бүхэндэ ...нишод ажаллана. Жэшээлхэ...жа гэжэ нютагта 520 толгой ...доi отара бии. Тэрэ отара...дые нүхэд Сокомов, Фро...д адуулна. Отарын хонин ...3,5 килограмм ноoһон хай...һан байна.

...отарынхид хонидойнгоо үүл...һайжаруулха хэрэгтэ ехэ ан...ндуулна. Хэрбээ 2—3 жэ...тээ энэ отарын хонид ...нютагай үүлтэрэй байгаа ...өө жэлдэ нарин ба нарибтар ...й меринос хонид болоо.

...отарын хонидой хахадынь үн...жэлдэ үбэлдөө хурьгалһан ...дэ хурьгадайнь нэгэниинше ...ондо ороо. Мүнөө жэлдэ ...бултыень үбэлдөө хурьга... гэжэ шиидээд, хонишод тэ...бэлүүлжэ эхилээ. Августын ...мэдээгээр нүхэд Сокимов, ...гэгшэд 100 гаран хонидые ...оруулаа.

...Андрей Иннокентьевич Баты...хүтэлбэрилдэг отарын хонид һайнаар харууһалагдана. Жэл ерэхэ бүри эндэхи хонидһоо ноoһон ехээр хайшалагдана, хонидой үүлтэрынь һайжарна. 1955 ондо үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хонин бүриһөө 300 грамм ноoһон үлүү ехээр хайшалагдаа.

Түхэм гэжэ нютагта нүхэр Оленниковэй отара байрладаг. Энэ отарын хонин бүриһөө 3,5 килограмм ноoһон хайшалагдаа. Эндэхи хонишод ерэхэ жэлдэ хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалха уялга абанхай.

Хонидые үсхэбэрилхэ ба тэдэнэй үүлтэрые һайжаруулха талаар Сэлэнгын МТС-һээ манай колхоздо ажалладаг зоотехник Лидия Михайловна Лабадина ехэхэн оролдолго гаргадаг байна. Энэ нүхэр отарануудаар ходо ябадаг, малайнь тамир шадалые үзэжэ шалгажа, хайшан гэжэ эдеэлүүлхэ, харууһалха тухай заабаринуудые үгэдэг, хонишодтой ажал хүдэлмэри тухайнь хирэ-хирэ болоод хөөрэлдэжэ байдаг юм. Лидия Михайловна ороной түрүү хонишодой дүй дүршэл тухай лекци уншадаг байна. Һаяхан нүхэр Лабадина Ставропольско хизаарай солото хонишон нүхэр Уманскиин ажалай дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөө эмхидхэһэн байха юм.

Хони үсхэбэрилхэ талаар манайда дутагдалнууд үшөө олон. Манай колхоздо хонидой байранууд бултадаа шахуу хуушанууд, ядахадаа эдэ хуушануудаашье һайса заһанагүйбди, мүнөөдөө типовой проектээр баригдаһан нэгэшье байра байхагүй. Энэ жэлдэ 500 толгой хонидой байха нэгэ типовой байра бариха гэжэ хараалһан байгаабди. Теэд энэ барилга мүнөөшье эхилээдүй байһаар. Барилга эхилхэ гэхэдэ бэлэдхэгдэһэн модон байхагүй. Энээн тушаа һаяын үдэрнүүдтэ хэмжээ абаха ёһотойбди.

Манай колхоздо 10-аад толгой үүлтэртэ хусанууд бии. Тэдэнээ һайса харууһалжа шаданагүйбди, заримдаа хоолоор дутаанабди. Энээн тушаа би отарые даагша байһан туладаа хэмжээ абаха байнаб.

Дээрэ дурсагдагша дутагдалнуудые дары усадхажа, хони үсхэбэрилхэ, тэрэнэй үүлтэр һайжаруулха хэрэгые һайнаар ябуулха хэрэгтэй. Энээниие парти, правительство манһаа эринэ.

Д. Буерачный, Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша.

☆ ☆ ☆

Түрүү арга хэрэглэһэнэй ашаар

Энээнһээ урда тээ бидэнэр хонидые үбэлэй сагта хурьгалуулдаг болохо гээшые тон бэрхэшээлтэй хэрэг гэжэ һанагша һэмди. Сэхыень хэлэхэдэ, бэрхэшээлһээ зүрхэсөөд гэхэ гү, али энэ аргын ямар үрэ дүн үгэхэ байһанда этигэжэ ядаһандал энэ түрүү аргые һая болотор ажалдаа хэрэглээгүй байһамнай ехэ гэмшэлтэй юм. Тиимэһээ манай колхоздо хонидые үбэл хурьгалуулдаг болохо аргые үнгэрэгшэ жэлдэ түрүүшынхеэ хэрэглэжэ эхилһэн байна. Энэ арга хэрэглэдэг болохоһоо урда жэлнүүдтэ отара бүхэндэ хонид хабартаа гансата олоороо хурьгалдаг байгаа юм. Иигэжэ хабарай хагсуу, тэжээлэй хомор сагта гараһан хурьгад эхынгээ һүндэ сададаггүй, тиимэһээ тэнхээ тамир багатай байдаг, эхэнь тэжээлээр хомор үедэ хурьга хүхүүлхэдээ ехээр турадаг байһан юм. Иимэ байдалһаа боложо гансашье хурьгад олоороо гарзалдаг бэшэ, харин эхэ хонидшье гарзалдаг һэн.

Үбэлэй сагта хонидые түрүүлдэг болохо гээшэ тад ондоо байба. Энэ аргын үлүү һайн байһаниие би өөрынгөө ажал дээрэһээ мэдээб. Үнгэрэгшэ жэлдэ намда 338 шэнэ хурьгалха хонид даалгагдажа үгтэһэн байгаа. Эдэ хониднай январь, февраль, март һаранuудта түрэхөөр искусственна аргаар ороондо оруулагдаа һэн. Гэбэшье, нёдондо энэ шухала хүдэлмэри бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэгдэһэн байна. Хусануудаа эртээнһээ таргалуулхые оролдоогүй, ороондо оруулагдаха болотороо эхэ хонид хурьгадтаяа ябуулагдаһан, тиигээд һара бүхэндэ тусхай тоотой хурьгадые абахаар хараалангүй, хамаагүй гансата түрэхөөр үрэжүүлгэ хэгдэһэн байха юм. Тиигэбэшье, муу бэшэ үрэ дүн туйлагдаба. Энээниие нимэнүүд жэшээ баримтанууд дээрэ хаража болохоор. Нёдондо 338 хонидһоомни 310-ниинь хурьгалха байгаа юм. Тэрээн сооһоо 34 хурьга январь, 122 хурьга февраль, 123 хурьга март һарада, бэшэниинь апрель һарада абтаа һэн. Январь, февраль һарын хурьгадһаа нэгэниинше гарзалаагүй, тобир тарганаар түлжөө. Харин тиихэдэ мартын һүүл тээшэ, апрелиин эхеэр гараһан хурьгадһаа үбшэн үлбэр нэгэ хэды хурьгад гарзалһан байна. Энэ хадаа урдахи жэлнүүдтэй сасуулбал жэшээгүй һайн гээшэ. Тиигэжэ январь, февраль һаранuудай, мүн мартын түрүүшын хахадай 288 хурьгад бүрин бүтэн түлжүүлэгдээ.

Хонидоймнай хурьгалха дүтэлхэдэ колхозой правлени хүниие хамһалсахыень шэлэжэ үгэдэг. Тиигээд бидэнэр хонидойнгоо түрэлгэдэ эртээнһээ бэлэдхэн, хонидой хурьгалхаһаа хэдэн хоног урид һүрэгһөөнь илган, 3—4 хоног газаашань гаргангүй байлганабди. Тусхай эдеэлүүлгэ эмхидхэжэ, үдэр һүнигүй ээлжээлэн харууһалдаг байнабди. Хонинойнгоо түрэһэн хойно баһа 3—5 хоног соо һайнаар эдеэлүүлжэ байлгаад, һүрэгтэнь нийлүүлдэгбди. Үбэлэй үедэ намарайнгаа тобир тарганиие табяагүй тэжээлэй элбэгтэ түрэһэн хонин томо, эхэ соогоо хүгжэһэн хурьга гаргадаг, тиигээд эхэнь хурьганайнгаа нарайда бэеынь хүгжэхэ эгээл шухала сагта ууpаг, һүөөрөө һайса садхаадаг байна. Нарайдаа эхынгээ һү садатараа хүхэжэ тэнжэһэн хурьган гээшэ саашаа үбшэлэнгүй түргэнөөр томо болодог юм. Үбэлэй хурьган һүнһөө гадна уһа, үбһэндэ оронхой хабарые угтажа ямаршье ядаралгүй бэлшээри дээрэ өөрөө тэжээлээ олохо аргатай болодог. Мүн эхэ хонид хабарай хагсууда, тэжээлэй хомор үедэ хурьгалжа зободоггүй, ногоондо бэлшэжэ таргалдаг байна.

Хонидые үбэл хурьгалуулдаг аргын үлүү аша үрэнь үшөө юуб гэхэдэ, хонидһоо нооһоноойнь гараса ехэ болодог, үбэлэй хурьгадһаа нэмэлтэ һайн ноoһон абтадаг байна. Энэ жэлдэ манай отарын хонин бүриһөө 2,6, заримһаань 3,4 килограмм хүрэтэр ноoһон хайшалагдаһан байха юм. Эртын 200 шахуу хурьгадһаа 97 килограмм ноoһон хайшалагдаһан гэхэ гү, али хурьган бүхэнһөө хахад килограмм шахуу ноoһон хайшалагдаһан байна. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ ноoһон бага абтадаг, хабарай хурьгадһаа ноoһон хайшалагдаха аргагүй байгаа юм.

Мүнөө жэлдэ декабрь, январь, февраль һаранuудта хонидоо хурьгалуулхаяа оролдохо, ерэхэ жэлдэ эхэ хонин бүриһөө хурьга абажа тэнжээхэ ба хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм нооһо хайшалха зорилготойбди. Мүнөө отарадаа үни удаан хонишоноор ажаллажа, мал харууһалһан дүй дүршэл ехэтэй Шойжолмаа Эрдынеевэтай хамта ажалланабди.

Гэбэшье, манай ажалда ехэхэн дутагдалнууд бии байна. Колхоз дээрэмнай бүхыдөө хони үсхэбэрилгые хүгжөөхын түлөө тэмсэл оролдолго һулаар ябуулагдана, хонишодой ажал муугаар эмхидхэгдэнэ.

Үбэлэй хурьгадые абахын тула мүнөө эхэ хонидоо искусственнаар ороондо оруулжа эхилһэн, энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ эртээнһээ бэлэдхэһэн байха ёһотой байгаабди. Теэд манай колхоздо хонидые ороондо оруултараа хурьгадһаань илгаагүй байгаа. Тиихэдэ хонидоймнай уһалуури үбэлэй, зунайшье сагта ехэ муу. Хонидые илангаяа зунай халуун сагта үдэртөө оло дахин уһалхада халуунда ядадаггүй, бэлшээриин үедэ таргаласатай байдаг. Манай отарын зуһадаг Заха гэжэ газарта уһан хомор юм. Нэгэ булаг бии аад, хонидой байраһаа холо, үдэртөө оло дахин уһалха аргагүй. Тиигээд нёдондо жэлдэ газаамнай худаг малтаһаниинь яһала уһатай аад, мүнөө хүрэтэр уһа удхаха саха хэгдээгүй, хажуудань онгосошье үгы. Тиимэһээ гараараа удхажа, амһарта, хүнэг сооһоо хэдэн зуун хонидоо уһалдагбди. Энээниие колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Д. Цыбикжапов, ОТФ-е даагша нүхэр Дугаров гэгшэд мэдэдэгшье, тэдэндэ хэдэ дахин хэлэгдэдэгшье һаань, анхаралдаа абадаггүй байха юм.

Рыгзыма Батуева,
Хоринн аймагай «Улаан Одон» колхозой хонинной отарын ахалагша хонишон.

★

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхоздо хонидые үбэл хурьгалуулхын тулада мүнөө тэдэниие искусственнаар үрэжүүлгэ эхилээ. Колхозой эхэ хонидой хахадынь шахуу искусственна аргаар үрэжүүлэгдээд байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хоёрдохи ОТФ-эйн техник-осеминатор Цымбыл Шойдонова искусственна үрэжүүлгынгээ пунктын газаа «Советскэ меринос» үүлтэрэй элитнэ хусануудые эдеэлүүлжэ байна.

З. Веснинагай фото.

★

Нooһо ехээр хайшална

Хони олоор үсхэбэрилдэг Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозойхид 1954 онойхидо орходоо 1956 ондо нооһо үйлэдбэрилгэсэ 1,8 дахин дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн байна. Тиин 1954 ондо хонин бүриһөө 2 килограммһаа заа үлүүтэй нооһо хайшалжа, гүрэндэ 14524 килограмм нооһо тушааһан байгаа һаа, энэ жэлдэ хонин бүриһөө 2,540 килограмм нооһо хайшалжа, гүрэндөө 19250 килограмм һайн шанартай нооһо тушаагаа. Мүн Цыретор Аюшеевэй даадаг ОТФ-эйнхид нооһо хайшалха түсэбөө 127 процент дүүргэһэн байна.

Хонидһоо ехэ нооһо хайшалдаг хонишод эндэ олон. Жэшээлхэдэ, хонишон Бадма Дондукова түсэбэй ёһоор хонин бүриһөө 3,2 килограмм нооһо хайшалха аад, 3,6 килограмм хайшалһан байна. Мүн тэрэшэлэн Батонима Шарапов, Тарба Иванов, Золто Шарапов, Бальжинима Жамбалов болон бусад нооһо хайшалха даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргээ.

В. Бадашкеев.

Хонишодой үдэр

Һаяхан Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо хонишодой үдэр үнгэргэгдэбэ. Хонидойнгоо тоо толгойе хайшан гэжэ саашадань олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха, ямар шэнэ түрүү арганuудые хэрэглэхэ тухайгаа хонишод тэрэ үдэр хөөрэлдөө. Хонишод өөһэдынгөө дүй дүршэлые нүхэдтөө хөөрэжэ үгэһэн, һай һайн арга дүршэлнүүдээ халан абалсаһан байна.

Эрхим хонишод ВЛКСМ-эй обкомой ба КПСС-эй айкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа. Жэшээлхэдэ, комсомольско-залуушуулай түрүү отарые даагша Доржо Цыбиков ВЛКСМ-эй обкомой, Ш. Цыбжитов, Б. Номтоев, Ш. Шойдонов, Б. Рабданов болон бусад КПСС-эй айкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

Тэрэ үдэр хонишодто кино харуулагдаһан, нүүдэл наймаа эмхидхэгдэһэн байна. **Р. Шоёнова.**

Түсэбһөө гадуур

Энэ жэлдэ Баргажанай аймагай колхозууд гүрэндэ 82 мянган килограмм нооһо тушааха түсэбтэй аад, 99,710 килограмм гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 17710 килограмм эрхим шанартай нооһо тушааһан байна. Хорёод мянган хонитой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ түсэбһөө гадуур 3 мянга шахуу килограмм нооһо тушаажа, нооһо хайшалгаһаа 964.000 түхэриг олзо доход абаа. Тиихэдэ Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 4700-гаад килограмм нооһо түсэбһөө гадуур тушаажа, нооһо хайшалалгаһаа хахад миллион шахуу түхэригэй олзо доход оруулһан байна.

Д. Гыргенов.

...ато Чойбсоновой отарада

...авловка тосхонһоо хойшо...үлэг үндэрэй боориdo хараг...шэнэ байрануудые юун гээ...жэ һураа һаа, хүн бү...ата абгайтан» гэжэ харюуса...а. Бата абгайе танихагүй хэн ... Тэрэ хадаа үһэ нооһо ехэтэй ...һайнтай хонидые үсхэлгөөрөө ...н аймаг соогоо бэшэ, респуб...тороо суутай болонхой.

...а дээрэнь ошоо хадаа хорёо ...шэбхэ хоргооһо хараха...һоор харшалжа бариһан үн...аанай үүдэн агаар оруулаг...айһан юумэн шэнги үлэртөө ...лээтэй байдаг. Юун ехэ хар...шэб, зосоонь юун байдаг юм ...д тэрэнэй үүдээр харахада ...ье байһан янзагүй, зосоо...дунгиитараа хамагдашаһан ...

...даа, хатууханшье үбэл болоо ...ээд малнай ядалгүй ондо оро...түлөө гарзагүйгөөр абаа... гэжэ Бата абгай бардамаар ...

...эн бүхэн оролдолгын хү...а юм. Зунай сагта хо...хургама халуунда, үбэлэй ...лдэгэй шэшэрмэ хүйтэндэ ...Чойбсонович хонидойнгоо хой...һалангүй дахасалдажа, жэл ...э колхозойнгоо фермые һүрэг ...р нэмээнэ. Олон жэлдэ ажал...олоһон онол шадабари баян... хонишоной дүй дүршэл ба...агүй. Тэрэнэй шоусые тааха ...тиимэшье хилбар бэшэ.

Бата Чойбсонов хонидой тоо толгойе гансахан олошоруулхын хойноһоо тэмсэдэг бэшэ, харин тэрэнэй үүлтэрые һайжаруулхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Энэ нүхэр 1947 онһоо хойшо колхозойнгоо хонин һүрэгые харууһална. Үнэн сэхэ ажалайнь үрэ дүнгүүдые һүүлэй жэлнүүдтэ туйлаһан амжалтануудайнь жэшээ баримтанууд дээрэһээ харуулхада болохо. Нүхэр Чойбсоновой отара 1950 ондо 422 толгой хонидтой байгаа. Тэдэнэй 100 толгой эхэ хонин бүриһөөнь 110 хурьга абаһан, хонин бүхэнэй 2,7 килограмм нооһо хайшалһан, удаадахи жэлнүүдтэнь 100 эхэ хонидһоо 113—114 хурьга абажа, нооһо хайшалалгые 3—4 килограмм болгоһон байха юм.

— Хүсэ шадал һайнтай хонид үдэсэтэй байдаг,— гэжэ Бата Чойбсонович хэлэдэг. Хонидһоо олон хурьга абахын тулада эхэ хонидоо ороондо һайнаар бэлдэдэг байха юм. Тиигэжэ хонидоо бордон таргалуулдаг. Отарайнь хонидой бэлшэхэ саг үргэлжын бэлшээри энэ отарада тудалагдажа үгтэнхэй. Тэрэ бэлшээрее зүбөөр хэрэглэжэ, хонидоо тэндээ хододоо һэлгүүлэн адуулдаг. Үглөөгүүрынь хонидоо муушаг бэлшээридэ адуулаад оройшог болоходо һайн бэлшээридэ гаргадаг байна. Тиихэдэнь хонид ехэ хомхой байжа, юумэ ехээр эдидэг юм.

—Үбэлдөө хонидые шулуутай газарта адуулхада һайн байдаг,—гээд тэрэ хэлэнэ. Юуб гэхэдэ, шулуутай— энгэр майла газарай саһан бага, мүн саһаниинь түргэн хайлажа, эдеэлсэ һайнтай байдаг. Гадна, ара газарай ногоон шэмэ багатай, муу байдаг һэн туладань хонидоо хадын үбэр талын нарин хагда ногоотой газарта эдеэлүүлдэг байна.

Туранхай хонидые илгажа үбэлдөө зелёнко, овёс, һагшадаһа гэхэ мэтээр бордодог байха юм. «Үбэлэй үедэ таряа болон концентрадаа алмажа, хабарай хатуу сагта хонидтоо эдюулдэгби» гэжэ Бато Чойбсонов тэрэнээ буруушааһан янзатайгаар хөөрэнэ. Теэд тэрээндэнь буруу юумэ юушье байхаб! Шэмэ һайнтай, нарин үбһэтэй хагда ногоондо бэлшэжэ шадал хүсэеэ бараагүй хонид хабарай сагта таряа, концентрадаар эдеэлүүлэгдэхэдээ муудадаг, хүсэ шадалаа табидаггүй байһаниинь элитэ. Тиигэжэ хөөргэлэн, һайн шанартай ехэ нооһо үгэдэг байна.

Хонидоо таргалуулхын тулада бэлшээхэдээ аргааханаар ябуулдаг, амаруулхын тулада тогтоожо, хэбтүүлдэг байха юм.

Зунай үедэ хонидоо Сагаатайн гол дээрэ оруулжа, үдэртөө хоёр дахин уһална. Урда жэлнүүдтэ үбэлэй үедэ уһа боошхоор зөөжэ бүлеэсүүлээд уулгадаг байгаа. Мүнөө энэ отарын дэргэдэ насосоор уһа татуулжа гаргадаг худаг баригданхай.

Хонидые ороондо оруулха тухай нүхэр Чойбсонов иигэжэ хөөрэнэ:

—Шадал һайнтай хонид нэгэ дорэ ороондо орохоор болодог. Тиимэһээ бүхы хонидоо нэгэ һарын турша соо ороондо оруулдаг байнабди,— гэбэ. Ямар хонидой ороондо орохо болоһониие мэдэхын тулада хоёр хуса хонидтоо табижа, туршалга хэдэг гээшэбди. Тиигэжэ элирүүлэгдэһэн хонид илгагдана, тусгаар байрада оруулагдажа, искусственнаар үрэжүүлэгдэдэг байна. Тэдэ хонид сүүдхэ соо амяараа байлгагдаад, үглөөдэрынь дахин үрэжүүлэгдэнэ. Удаань бүхы хонидто хусануудые табижа, гурбан долоон хоног соо ябуулдагбди. Тиихэдэ үрэжүүлэгдээгүй хонид ороондо орожо, хонидой һубайралга усадхагдадаг байна.

Малай үбэлжэлгэ — харууһалгын хүсэн. Тиимэһээ тэрээндэ тус отарын хонишод һайнаар бэлдэдэг. Өөһэдынгөө хүсөөр хонидойнгоо байра дулаалдаг, сэбэрлэдэг байха юм. Энэ отарын хонид шэнэ типовой байрада үбэлжүүлэгдэнэ. Мүн хонишодой байха хоёр шэнэ гэр тэндэ баригданхай.

Үбэл хонидые хурьгалуулха арга эндэ хэрэглэгдэдэг болонхой. Эртэ гараһан хурьгадай өөдэргэн, базаг шэрхи байдагынь эндэхи хонишодто һайса мэдэгдэнэ. Тиимэһээ сентябрь һараһаа эхилэн хонидые ороондо оруулхаар бэлэдхэнэ.

Шуурган шанга һалхитай үдэрнүүдһээ бэшэндэ үбэлэй үедэ хонид хушалтагүй хашаа соо байлгагдажа эдеэлүүлэгдэдэг. Гэбэшье, һалхи халхалха хашаа баригдадаг байна.

Хонидой үбэлэйнь бэлшээри байраһаа холо бэшэ газарта юм. Илангаяа Шүлэг үндэрэй үбэрэй хүнды жалганууд болон нэмэри дулаан газарнууд үбэлэйнь бэлшээри гээшэ. Үбэлэй үедэ үбһэ, зелёнко мэтые хонидтоо эдюулэн халуулаад бэлшээридэ гаргадаг байна. Декабрь һараһаа эхилэн концентрат эдюулжэ эхилдэг юм.

Хонидой хурьгалхын урда тээ тэрээндэ бэлэдхэл хэгдэдэг. Эртэ гараһан хурьгад хүйтэнэй сагта абтаха болоно. Түрэхэ хонидоо һайнаар эдеэлүүлдэг. Тэрэ үедөө гараһан хурьгадые түлжүүлхын тулада хонишод ехэхэн анхаралаа хандуулдаг.

Бата Чойбсонович Чойбсонов хонидой нооһоной шанарые һайжаруулхын түлөө шангаар тэмсэдэг байна. Нооһондонь элдэб хог, бог тооһоной халдахагүйн тулада хонидоо хоройдонь оруулхынгаа урда тээ үбһыень бэлдэдэг байха юм. Мүн хонидоо бэлшээридэ гаргахадаа хонидой хүлөөр тооһо шоройн үргэгдэжэ, үһэ нооһондонь шэнгэхэгүйн тулада тэдэниие харгын хажуугаар гү, али хахалһан пар газарые тойруулжа туудаг. Тэрэшэлэн хонидой байра сэбэр байха хэрэгтэй ха юм. Тиимэһээ хашаа хорой, дал сарай соогуурхяа ходо хамадаг, сэбэрлэдэг заншалтай.

Үбэлдөө хонидой байрын шииг нойтогүй, хуурай, шэбхэ шэнхэгэй үнэргүй байхын тулада хонидоо зунай байрада оруулан сасуугаа үүдэ, сонхонуудыень сэлижэ һалхидуулан хатаана. Тиигэжэ хонидынь үбэлэй үедэ сэбэр байрада байлгагдана.

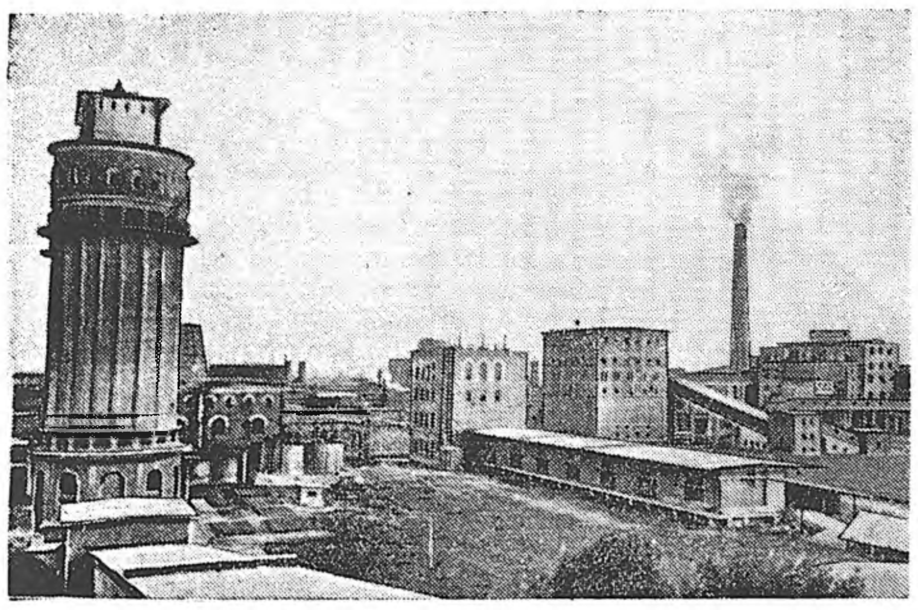
Артелиин энэ түрүү хонишон нёдондо жэлдэ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ ошожо ерэһэн байгаа. Бата абгай үзэһэн хараһанаа үлүү дутуугүй үнэн зүбөөр хөөрэхэдөө шадамар. Выставкэ дээрэ харуулагдаһан баян экспонадууд болон ороной түрүү хүнүүдэй дүй дүршэл тухай хөөрэжэ, колхозойнгоо хонишодые тэдэ гайхамшаг туйлалтануудтай танилсуулһан байха юм.

Нарибтар ба нарин нооһотой хони үсхэбэрилгэдэ колхозой правлени, партийна эхин организаци ехэ анхарал табидаг. Партийна организациин секретарь нүхэр Шишмарев, зоотехнигүүд нүхэд Цыренжапов, Комарь гэгшэд энэ отарада сула ябажа, Чойбсоновой отарынхидые шэнэ, түрүү юумэнүүдтэй танилсуулжа, зүбшөөл, заабари үгэжэ байдаг юм.

Бато Чойбсоновой отарада торгон сагаан нооһотой томо һайн үүлтэрэй хонид үсхэбэрилэгдэнэ. Ашаг шэмэ ехэтэй артелиин тэдэ хонид үһэ нооһоороо, үрэ түлөөрөө колхоздоо тон ехэ доход оруулна. Мүн хонишон Чойбсонов шимэ үрэ ехэтэ ажалайнгаа түлөө ехэ түлбэри абана. Жэлһээ жэлдэ энэ хонишон ажалта үдэртөө мүнгэ болон хүдөө ажахын продуктнуудһаа гадна, олон хонидые ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон абадаг байха юм.

Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой энэ түрүү хонишон эхэ хонидоо баранииень ороондо оруулжа, гарза хоролтогүй, тобир тарганаар харууһалхын, малай үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, түрэл партиингаа ээлжээтэ XX съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө оролдолго хэшээлээ гарган хүдэлмэрилнэ.

Н. ЦЫБЕНОВ,
манай корреспондент.

Болгариин Арадай Республика. Димитровградтахи Сталинай нэрэмжэтэ химическэ комбинат харуулагдана.

БТА—Прессфото.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай мэдээсэл

ВЕНА, августын 16. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариат доро дурсагдаһан мэдээсэл мүнөөдэр толилоо:

«Хиросимые атомна бомбодолгын болоһоор арбан жэлэй ойн бүхы дэлхэй дээрэ тэмдэглэгдэжэ байһан үедэ атомна дайнда эсэргүүсэхэ зорилгоор Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй 1955 оной январиин 19-дэ Венэдэ баталан абтаһан Хандалгада гар табюулга тухай түрүүшын мэдээсэлнүүдые толилхо шухала гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Секретариат тоолоно.

Августын 6-най байдалаар 655.963.811 хүнэй гар табигдаа. Энэ хадаа Стокгольмско Хандалга доро гар табиһан хүнүүдтэ орходоо 173 миллион хүнөөр олон байна.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй үнгэргэдэг кампанида дэлхэйн олониитэ улам бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсана: Стокгольмско Хандалга доро 482.482.199 хүн гар табиһан байгаа. Эб найрамдалай пактын түлөө Хандалгада 612.522.504 хүн, 1955 оной августын 6-най байдалаар Венскэ Хандалгада 655.963. 811 хүн гараа табяад байна.

Олониитын эдэбхиин илангаяа ехээр дээшэлжэ байһан оронуудые харуулая:

Японидо 32.260.000 хүн, али бүхы хүн зонойнь гурбанай нэгэ хуби, Сиридэ — 609.000 хүн гү, али бүхы зонойнь зургаанай нэгэ хуби, Италида —12 миллион хүн, Индонезидэ—2.500.000 хүн, (Стокгольмско Хандалга доро 200 мянган хүн гар табяа һэн), Австралида — 200 мянган хүн, (Стокгольмско Хандалгада 160 мянган хүн гар табиһан байна).

Гар табюулга үргэлжэлһөөр.

Япони, Хитад, Советскэ Союз ба арадай демократиин оронуудта гар табюулха кампаниин дүүргэгдээд байхада, олонхи оронуудта, тусхайлбал Францида, Италида, Индидэ, Бразилида, энэ кампани түлэг ябуулагдажа байна. Эндэ үшөө хэдэн олон миллион хүнэй гараа табихань лабтай. Парижда 1 миллион үлүүтэй хүн гараа табяа, Сена департаментда 2 миллион хүндэ гар табюулха уряатайгаар тус кампани үргэлжэлүүлэгдэжэ байна.

Калькуттада ба провинци доторнь Хандалгада 900 мянга үлүүтэй хүн гар табяа. Буэнос-Айрестэ Стокгольмско Хандалгада табиһанда орходоо хоёр дахин олон хүн Венскэ Хандалгада гар табяа. Хэмжээнэйнгээ талаар Латинска Америкэдэ хоёрдохи город бологшо Сан-Паоло городой олон кварталнуудай хүн зон бултадаа шахуу Хандалгада гар табиһан байна.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гар табюулха кампаниие олониитын дунда ябуулхатай хамта, элитэ ехэ эрдэмтэд ба томо организацинууд ядерна зэбсэг усадхахын түлөө ябуулга хэнэ. Тэдэнэй тоодо английска ба американска профсоюзууд, кооперативна союзууд, сүмэнүүд, тэрэ тоодо Америкын Холбоото Штадуудай Методистска ба Пресвитерианска сүмэнүүд оролсоно.

Эб найрамдалай түлөө бүхэдэлхэйн хүдэлөөн хадаа гар табюулга эмхидхэжэ, арадуудай дура зоригые тодорхойгоор мэдүүлхэ шухала гэжэ тоолоно. Энэ кампаниие улам үргэлжэлүүлэн шангадхажа бидэнэр хадаа атомна зэбсэг хорихо ба усадхаха сагые ойртуулжа болохо байнабди. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха ябадалые хангажа ба энэ жэлэй октябрьда гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудые шиидхэлгые хүнгэдхэжэ, Азидахи байдалые һайжаруулга туйлажа шадаха байнабди.

Атомна дайнда бэлэдхэлгэдэ эсэргүү кампани үргэлжэлһөөр».

Вена, 1955 оной августын 16.

Атомна ба водородно зэбсэг хорихын түлөө уласхоорондын конференци хүдэлмэреэ дүүргэбэ

ТОКИО, августын 16. (ТАСС). Атомна ба водородно зэбсэг хорихын түлөө уласхоорондын конференциин түгэсхэлэй заседани үсэгэлдэр Токиодо болоо.

Токийска университедэй уласхоорондын эрхын профессор Ясуи конференци дээрэ элидхэл хээ. Атомна зэбсэг хорихын түлөө японско арадай хүдэлөөнэй ехэ амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, атомна ба водородно зэбсэг хорихын түлөө, бусадай территоринууд дээрэ сэрэгэй базануудые байгуулгада эсэргүүсэн буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэлые бүри үргэдхэхые элидхэлшэ уряалаа.

Австралиин, Франциин, Индиин, Польшын, Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын олониитын түлөөлэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Хиросимын гашуудалтай байдалай дахин тохёолдохогүйн түлөө Хитадай ба Японии арадууд хамта тэмсэхэ гэжэ Хитадай делегат хэлээ. Атомна зэбсэгһээ хохидогшодто туһаламжа үзүүлхын тулада уласхоорондын фонд байгуулхые дурадхаад, тэрэ дороо энэ фондодо оруулхын тулада 50 миллион иенэй чек Хитадай тэмсэлшэдэй зүгһөө дамжуулан үгэһэн байна.

Атомна ба водородно зэбсэг хорихын түлөө тэмсэлэй Японидо хүгжэжэ байһые советскэ хүнүүд ехэ анхаралтайгаар ба талархалтайгаар ажаглан хаража байдаг гэжэ Советскэ делегациие хүтэлбэрилэгшэ Е. М. Жуков хэлээ. Атомна ба водородно зэбсэг хорихо шухала байһан тухай һанал бодол тон тодо, хүн бүхэндэ ойлгосотой. Мүнөө үедэ атомна бомбоороо һайрхадаг хүнүүд улам үсөөржэ байна. Бүхы дэлхэй дээрэхи гүрэнэй харюусалгатай ажал ябуулагшадай дундаһаа хэниншье атомна зэбсэг хэрэглэлгын тала баригшад болохые хүсэнэгүй. Олониитын һанамжын хүсэтэй байһаниинь эдэ бүтэдэһөө элеэр харагдана гэжэ тэрэ хэлээ.

Хиросима дээрэ атомна бомбын унахада хохидоһон японецууд конференцидэ хабаадагшадые амаршалаа.

Дэлхэйн бүхы арадуудта хандалга энэ заседани дээрэ баталан абтаа.

Индиин арадай палатада Неру үгэ хэлэбэ

ДЕЛИ, августын 16. (ТАСС). Гоада болон португальска эзэмдэлгын бусад газарнуудта августын 15-да болоһон событинууд тушаа Индиин премьер-министр Неру мүнөөдэр арадай палатада мэдүүлгэ хэбэ. Тусхайта мэдээнэй ёһоор, үсэгэлдэр 15 һайндуратан алагдаһан, 28-иинь шархатаһан байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Португальска засагаархидай аашань айхабтар шэрүүн, болбосоронгы нацын нэрэ хүндэдэ таарахагүй байна гэжэ Неру мэдүүлээ. Һайндуратан ямаршье буу зэбсэггүй байгаа, португалецуудта доботолоогүй гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Индийскэ правительство гоанска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ гэһэн политикаяа баримталха, португальска засагаархидай арга мэхэдэ орохогүй байна гэжэ Неру үшөө дахин баталан хэлэбэ. Тэрэ хадаа энэ политикые парламент ба арадай дэмжэхыень правительство хүсэнэ гэжэ мэдүүлээ.

Югославиин парламентска делегациин Сочидо ерээд байлга

СОЧИ, августын 16. (ТАСС). Югославиин Арадай Федеративна Республикын Арадай Союзна Скупщинын делегаци арбан табан үдэрэй туршада Советскэ Союз дотор айлшалжа байна. Энэ үе соо Москвада, Ленинградта, Киевтэ, Полтавада, Харьковта, Сталинградта хүрэһэн байха юм. Мүнөө үедэ югославска парламентаринууд Кавказай Хара далайн эрье шадарай Сочи городто ошоод байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ А. М. Сафронов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ А. С. Думин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын Протокольно таһагые даагшын туһалагша К. А. Кочетков, тэрэшэлэн Югославиһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Д. Видич, посольствын советник Ф. Бабич делегацитай сугтаа ябалсана.

Мүнөө үглөөгүүр Сочи-Мацеста курортые делегациин гэшүүд хараа. Амаржа байгшад, курортын медицинскэ ба бусад хүдэлмэрилэгшэд айлшадые үнэн зүрхэнһөө амаршалаа. Курортын управлениин директор Н. Е. Романов аргалалтын корпусые делегациин гэшүүдтэ харуулаа, Мацестын сероводородно уһанай шанар тухай тэдэндэ хөөрэжэ үгөө.

Удаань югославска арадай түлөөлэгшэд хадаа Судна бүтээлгын промышленностиин министерствын «Чайка» гэжэ, Нүүрһэнэй промышленностиин министерствын Орджоникидзын нэрэмжэтэ санаторинуудые хараа. Делегациин гэшүүд шахтёрнууд болон судна бүтээгшэдтэй хөөрэлдэжэ, тэдэнэй ажабайдал, ажал хүдэлмэри ба амаралта тухай хөөрэлдэһэн байна.

Үдэшэнь ажалшадай депутадуудай Сочинско городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. С. Васильев югославска парламентска делегациин хүндэлэлдэ зорюулан уулзалга хээ.

Энэ уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

Американска хүдөө ажахын делегаци шэнэ газар элдүүрилжэ байһан нютагуудта ошохоёо мордобо

АЛМА-АТА. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Американска хүдөө ажахын делегаци городые хараһанайнгаа һүүлээр хоёр бүлэг боложо таһараад, шэнэ газар элдүүрилжэ байһан Алтайска хизаар ба Казахстанай Акмолинско область орохоёо мүнөөдэр ниидэн гараа.

Казахска ССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ажалшадай депутадуудай Алма-Атинска областной соведэй, колхозуудай, совхозуудай научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд айлшадые аэродром дээрэһээ үдэшөө.

АТБАСАР. (Акмолинско область), августын 16. (ТАСС). США-гэй хүдөө ажахын делегаци Атбасар город ерээ. Энэ хадаа Казахска ССР дотор шэнэ газар элдүүрилгын центрнүүдэй нэгэн юм. Акмолинско облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. Е. Бутин, хүдөө ажахын областной управлениин начальник С. Н. Струков Шортангенска хүдөө ажахын туршалгын станциин директор А. М. Голубев, Косбармакска МТС-эй тракторна бригадын бригадир Социалистическэ Ажалай Герой М. С. Босенко, шэнэ газар дээрэ һая байгуулагдаһан хэдэ хэдэн совхозуудай директорнүүд американска айлшадые угтаа.

США-гэй хүдөө ажахын делегациие нютагай хүн зон халуунаар амаршалаа.

РУБЦОВСК. (Алтайска хизаар). августын 16. (ТАСС). Американска хүдөө ажахын делегациин бүлэг гэшүүд Лоуренс Сот гэгшэ түрүүтэйгээр Алтайска хизаарай Рубцовск городто мүнөөдэр ерэбэ.

Алтайска хизаарай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. В. Шевченко хүдөө ажахын хизаарай управлениин начальник М. М. Чухно, Рубцовск городской Соведэй түрүүлэгшэ В. Л. Зибарев, Рубцовско райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. И. Рязанов, Рубцовск городой ба дүтэ шадарай районуудай ажалшадай түлөөлэгшэд айлшадые аэродром дээрэ угтаа.

Хизаарай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. В. Шевченко делегациин гэшүүдые амаршалаа. Тэрэ хадаа шэнэ ба боро газар элдүүрилхэ хүдэлмэритэй танилсахыень тэдэниие уряа.

Харюугай үгэ хэлэхэдээ, Лоуренс Сот хадаа халуунаар угтаһанайнь түлөө сугларагшадта баясхалан хүргөөд, Алтайска хизаарта ерэхэ арга боломжо олгогдоһонойнь түлөө ханангиі байһанаа делегациин гэшүүдэй зүгһөө тэрэ элишэлэн мэдүүлээ.

Индийскэ мэргэжэлтэдэй делегациин СССР-тэ ерээд байлга

Августын 11-һээ хойшо индийскэ мэргэжэлтэдэй делегаци СССР-тэ айлшалжа байна. Энэ делегациие үйлэдбэриин Министерствын секретарь С. С. Кер толгойлно.

Августын 12-то экономическа холбоо байгуулха хэрэгүүдые эрхилхэ главна управлениин начальник К. И. Ковальтай делегаци уулзаа.

Мүн лэ энэ үдэр индийскэ мэргэжэлтэдэй делегацида зорюулан СССР-эй хара металлургиин министерстводэ уулзалга болоо. Министр А. Г. Шереметьев, тэрэнэй орлогшонор — В. Б. Хлебников, А. Ф. Борисов, СССР-эй Хара металлургиин министерствын, Хүндэ машина бүтээлгын министерствын, тэрэшэлэн бусад организацинуудай харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд уулзалга дээрэ байлсаа. Хөөрэлдөөн хоёр часай турша соо үргэлжэлөө.

Удаань хүндэ машина бүтээлгын министр К. Д. Петуховтой делегаци уулзаһан байна. Хүндэ машина бүтээлгын министрын орлогшонор К. К. Виноградов, Т. Р. Бобырев, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент А. И. Целиков, министерствын харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд уулзалга дээрэ байлсаа.

Москвада байха үедөө индийскэ мэргэжэлтэд Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ, Барилгын бүхэсоюзна саг үргэлжын выставкые, М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй байшангые хараһан, Химкинскэ гол мүрэнэй вокзалда хүрэһэн, метро сооғуур ябаһан ба «Динамо» стадион дээрэ болоһон футбольно матчые хараһан байна.

Индийскэ мэргэжэлтэд Магнитогорск, Свердловск, Нижне-Тагиль, Тбилиси, Краматорск, Харьков болон бусад городуудта хүрэжэ советскэ промышленна предприятинуудай хүдэлмэритэй танилсаха юм.

* * *

МАГНИТОГОРСК, августын 16. (ТАСС). Үйлэдбэриин министрын секретарь С. С. Кер түрүүтэй Индиин мэргэжэлтэдэй делегаци мүнөөдэр эндэ ерээ.

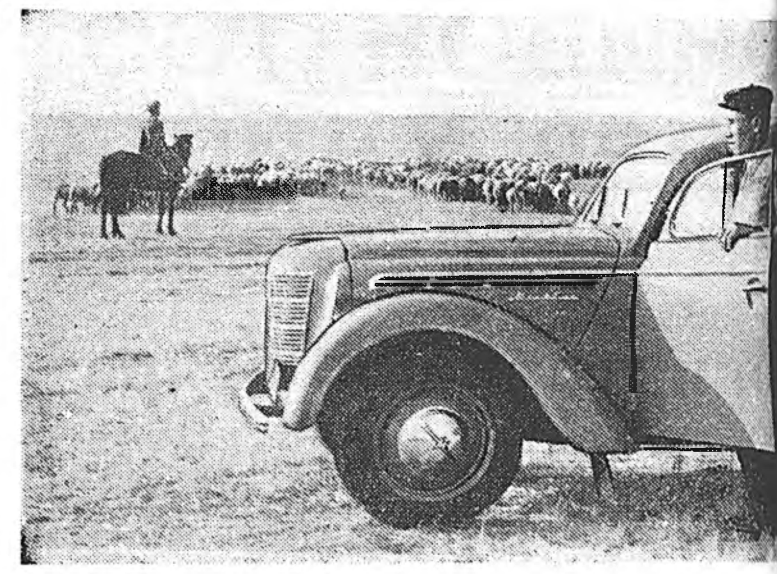
И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Магнитогорско металлургическа комбинадай хүтэлбэрилэгшэд, хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэлтэдые аэродром дээрэ хүндэтэйгөөр угтаа.

Комбинадай директорые орлогшо В. Рудаков орон доторхи энэ эгээн томо металлургическа предприятиие байгуулһан түүхэтэй индийскэ мэргэжэлтэдые танилсуулһан, тэрэнэй байгуулга тухай хөөрэжэ үгэһэн ба үйлэдбэриин процесс тухай тобшо тайлбари үгэһэн байна.

Магнитна хадын руднигые делегациин гэшүүд ошожо хараа. Тэндэ түмэрэй рудагай шанартай тэдэнэр танилсаһан байна. Руда малтан абаха, сортолон илгаха ба шанаржуулха түрүү арга методүүдые айлшад ехээр һонирхоо. Хүсэ ехэтэй экскаваторай хүдэлмэрилхые тэдэнэр ажаглан хараа. Машинистын байдаг будка соо орожо үзөө. Электромеханическа түхеэрэлгын хүсэ шадал ба тогтууритай байлга тухай һонирхоһон байна. Забой соо хүдэлмэри хайшан гээд эмхидхэдэг тухай айлшад олон асуудалнуудые табяа. Удаань руда бутаруулдаг, шанаржуулдаг ба агломерационно фабрикануудта ороо.

Монголой циркын артистнууд СССР ошохоёо гараба

УЛАН-БАТОР, августын 16. (ТАСС). Монголой циркын бүлэг артистнууд Советскэ Союзда гастроль хэхын тулада мүнөөдэр Улан-Баторһаа гараба. МНР-эй гүрэнэй циркын директор Жалцан эдэ артистнуудые толгойлно. Энэ бүлэгэй составта Монголой циркын мастернууд МНР-эй габьяата артистнууд Нацаг, Дамдинсурун ба бусад оролсоно. Монголой артистнууд Москвада, Ленинградта, Советскэ Союзай бусад городуудта өөһэдынгөө номернуудые харуулха байна.

Казахска ССР. Кустанайска областиин Семиозерно районой Энгельс[...] жэтэ колхозой хонишон С. Нурпеисов һүүлэй хоёр жэлэй туршада шэн[...] гоор ажаллаһанайнгаа түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 17 хурьга абаа. [...] нүхэр Нурпеисов ажалта үдэртөө 22 тонно орооһо таряа, 38 мянга гар[...] мүнгэ абаһан байна. Тэрээнэй гэртэ оёдолой машина, агнууриин һайн [...] фон, үнэтэ ковёрнууд бии. Колхозой энэ хонишон «Москвич» гэжэ [...] һаяхан худалдажа абаа. С. Нурпеисов хони адуулха газартаа машинаар[...] юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон С. Нурпеисов бэлшээри дээрээ ерээд байна[...]

ТАСС-эй фото[...]

КЯХТЫН АЙМАГТА

100 ТОННО СИЛОС ДАРАГДАБА

Нииты адуу малые тэжээлээр хүсэд хангаха хүдэлмэри Ульяновай нэрэмжэтэ колхоздо үдэр бүри үргэдэнэ. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ һүнэй-товарна ба хониной-товарна фермэнүүдэй малшад олоороо хабаадалсана.

Һүүлэй хэдэхэн үдэрэй турша дотор энэ колхоздо 200 гектарта үбһэн сабшагдажа, һайн шанартай хэдэн олон сомоонууд бодхоогдобо. Мүн 100 тонно эртын силос хээрын ногоогоор дарагдаа. Мүнөө тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

Погранична МТС-эй тракторна бригаданууд КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэридэ харюу болгон, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлаба. Коммунист Переваловай хүтэлбэрилдэг 4-дэхи тракторна бригада Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо 3.800 гектар хахалжа, (зөөлэн хахалалгада оруулхада) 13 тонно горючи, тоһодохо материал алмаһан байна. Тус бригада полевой хүдэлмэринүүдэй түсэбые нилээдгүй үлүүлэн дүүргээ. Жэшээлхэдэ, пар хахалалгын түсэб 1,5 дахин үлүү дүүргэгдэбэ. Нэгэ условно трактор бүхэнөөр 376 гектар зөөлэн хахалалга хэгдээ.

Тракторист Сабиров «С-80» маркын трактораар 1010 га газар хахалба. Тракторист В. Тубанов «Беларусь» трактораар жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргэжэ байна. Тэрэшэлэн трактористнууд Г. Лодомпилов, А. Тулбуров жэлэйн[...] лэдбэриин даалгабари[...] —90 процент дүүргэжэ[...] рысөөнэй түрүү зэргэдэ [...]

Ажалдаа үндэр ам[...] нуудые туйлаһанайнгаа [...] тус бригада МТС д[...] хэдэн дахин түрүү [...] эзэлһэн, дирекциин ба[...] тийна организациин [...] дамжуулгын Улаан туг [...] һан байна.

ҮЙЛЭДБЭРИИН ПРАКТИКАДА ЕРЭБ[...]

Улан-Удын № 3 ФЗО[...] һурагшад «Бурмонгол[...] Погранична барилгын у[...] та үйлэдбэриин практик[...] хаяа ерэһэн байна. Т[...] эндэ байха үедөө модо[...] шулуун барилгада шту[...] ка хэлгэтэй, мүн карниз[...] нюур талые гоёохо гур[...] танилсаха байна.

Мүнөө эндэ штукатур[...] хай агрегадаар, мүн гара[...] хэглэнэ. Һурагшад прак[...] үедэ механизаторнуудай [...] тын байра, автогараж[...] МТМ-е өөһэдөө штукат[...] юм.

СЕССИ ДЭЭРЭ ХУДА[...] НАЙМААНАЙ АСУУД[...] ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭ[...]

Һаяхан Усть-Кяхтын [...] ной Соведэй сесси дээрэ [...] бараанай эрьесын т[...] дүүргэлтэ ба худалдан а[...] дые хангаха тухай» ас[...] зүбшэн хэлсэгдэһэн байн[...] асуудалаар Усть-Кяхтын [...] погой түрүүлэгшэ нүхэр [...] кановский элидхэл хэбэ. [...] сэгдэһэн асуудалаар э[...] шиидхэбэри абтаа.

С. Кли[...]

Һэлюурдэлгээр мүрысөөн

«Буревестник» гэжэ һайндуранай спортивна обществын командна болон хубиин түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн һэлюурдэлгын мүрысөөн һаяхан дүүрэбэ. Энэ мүрысөөндэ үйлэдбэриин юһэн коллективүүд хабаадалсаа. Эрэшүүлэй дундаһаа хоёр парна онгосоор хоёр километрын урилдаанда Афанасьев, Бачеев, Борисов гэгшэдһээ бүридэһэн тус обществын центральна секциин экипаж түрүү һуурида гараа. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа багшанарай профсоюзай обкомой түлөөлэгшэ Анна Бадайкина нэгэ парна онгосоор һайн амжалта туйлаба. Республиканска больницын физкультурна коллективэй түлөөлэгшэ Е. Катапанова—хоёрдохи, гостипографиин спортивна коллек[...] һөө Ровинская—гурбадах[...] нуудые эзэлээ.

Нэгэ хүнэй һуудаг онгосо[...] дэхэдээ обществын ц[...] секциин коллективэй дунд[...] Борисов түрүү һуурида [...] Хоёрдохи ба гурбадахи һуу[...] гостипографиин коллектив[...] һаа нүхэр Филимонов, Рес[...] ска больницын коллектив[...] нүхэр Гомзяков гэгшэд эз[...]

Командна түрүү һуури[...] ликанска больницын [...] хоёрдохи һууриие—гости[...] коллектив, гурбадахи һу[...] родской электростанциин [...] эзэлһэн байна.

Л. Бо[...]

Сагай уларил тухай тэмдэгл[...]

Байгша оной август һарын түрүүшын арбан хоногто республика дотор халуун, бороогүй үдэрнүүд болоо. Агаарай температура үдэрынь 27—34 градус байгаа.

Һүүлшын үдэрнүүдтэ республикын зарим нютагуудаар хура бороо ороо. Багдаринодо — 1, Баргажанда — 3, Улан-Удэ ба Сосново-Озёрскдо — 4, Кабанскда — 5, Мухаршэбэртэ — 7, Хойто-Байгалда — 8, Бичурада — 8, Кяхтада — 18, Закамен ба Хоридо — 20, Горячинскда — 24, Доодо-Курбада—31, Ахада — 32, Торидо — 50, Түнхэндэ — 54 миллиметр бороо оробо. Энэ хугасаа дотор намуу сэсэг, хонхо сэсэгүүд болон бусад элбэгээр ургаа. Тиихэдэ мойһон, алирһан, малина, үхэр нюдэн боложо, тэдэниие түүлгэн эхилээ.

Огород дээрэ томат, мо[...] харна свёкло эдеэшэжэ зах[...] үгэрсэ түүлгэ эхилээ. Тии[...] пустын качан бии болобо.

Тэрэшэлэн республикын [...] аймагуудаар түүбэрилэн т[...] ряалга эхилбэ. Энэ арба[...] кукурузын эшэ ба набш[...] һайнаар ургаа. Мүнөө тэр[...] рынь 60-һаа 150 сантимет[...]

Мүн уһанай шубуудые а[...] лүтэлбэ. Тиихэдэ тэмээн х[...] пууд халуун орондоо буса[...] бэ. Мүн һаяар хараасгайну[...] роо халуун орондоо бусаха[...]

И. [...]

Редакторай о[...]
О. ГОМБ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора — 32-74. отв секретаря —27-37. партийной жизни, сельского хозяйства— 47 59 пропаганды и переводов — 3[...] культуры и быта, промышленности—34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская—32-67. бухгалтерия 37-32 Для междугородных переговоров — 16.

Н—00541. Типография министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. №[...]